De Lichtbrenger

voor zoekers naar waarheid

Lucifer®

Actuele onderwerpen gezien in het licht van de Oude Wijsheid of Theo-sofia:
de gemeenschappelijke bron van alle grote wereldreligies, filosofieën en wetenschappen

Hoe worden we wijzer?

De authenticiteit van de brieven van de Mahātma's

Theosofie, de spirituele grondtoon — van alle tijden voor iedereen

Wat kunnen wij als medewerkers van de TSPL betekenen in de wereld?

De wortels van het Christendom

Uitgave van Stichting I.S.I.S. (International Study-centre for Independent Search for truth)

De drie grondstellingen van de Theosofie

Hoe verstrekkend de theosofische leringen ook zijn, ze zijn gebaseerd op drie grondstellingen. Voor een goed begrip van de Theosofie is het nodig die goed te overdenken.

De eerste grondstelling: Grenzenloosheid

*Eén Alomtegenwoordig, Eeuwig, Grenzenloos, Onveranderlijk BEGINSEL, waarover alle bespiegeling onmogelijk is, aangezien het het menselijk bevattingsvermogen te boven gaat en door elke menselijke uitdrukking of vergelijking slechts kan worden verkleind. Eén absolute werkelijkheid die voorafgaat aan alle gemanifesteerd, beperkt zijn.**

En hoewel onkenbaar, vormt deze absolute werkelijkheid de grondslag voor al het leven.

De tweede grondstelling: Cycliciteit

*De Eeuwigheid van het Heelal in toto als een grenzenloos gebied; periodiek 'het veld van talloze zich manifesterende en verdwijnende Heelallen', die 'de zich manifesterende sterren' en de 'vonken der Eeuwigheid' worden genoemd.**

Alle wezens zijn onvergankelijke 'vonken der Eeuwigheid', die afwisselend fasen van actief leven en innerlijke rust (slaap of dood) doorgaan, in een onophoudelijk cyclisch proces.

De derde grondstelling: De essentiële gelijkwaardigheid van al het leven

*De fundamentele identiteit van alle Zielen met de universele Over-Ziel, die zelf weer een aspect van de Onbekende Wortel is; en de verplichte pelgrimstocht voor elke Ziel – een vonk van eerstgenoemde – door de Kringloop van Incarnatie (of 'Noodzakelijkheid') in overeenstemming met de Cyclische en Karmische wet, gedurende het gehele tijdperk.**

Hetzelfde Ene Leven doorstroomt het hart van alles wat bestaat. Alles leeft. Er bestaat geen dode materie. Daarom is alles in essentie *gelijkwaardig*. Alles bezit latent dezelfde vermogens als het grotere geheel waar het deel van is (Over-Ziel) en *ontplooit* deze inherente vermogens geleidelijk, door zich steeds opnieuw te belichamen (tweede grondstelling). Deze bewustzijnsgroei vindt altijd plaats *in wisselwerking met elkaar* en is grenzenloos (eerste grondstelling).

* Bron: H.P. Blavatsky, *De Geheime Leer. Deel I,* p. 43-47 (paginering originele editie).

Zie voor meer uitleg onze website:
blavatskyhouse.org/nl/over-ons/theosofische-leringen/

Illustratie omslag: Kunstinstallatie in de vorm van een stemvork, Berkeley, Californië, met de titel "Earth Song". Gemaakt door Po Shu Wang.

Inhoud Lucifer – de Lichtbrenger

48e jaargang | nummer 5 | oktober 2026

Licht op … 158

Hoe worden we wijzer?

Groei in wijsheid, groei van bewustzijn, vereist actief denken. Zijn wij goede bewakers van wat ons denken inkomt en weer verlaat? Aan welke toetsstenen kunnen we onze aannames, conclusies en opvattingen toetsen?

Herman C. Vermeulen

De authenticiteit van de brieven van de Mahātma's

p. 162

Vanwege de onbekendheid met hun werkwijze wordt door sommige historici de authenticiteit van de brieven van de Mahātma's in twijfel getrokken.

Herman C. Vermeulen

Convivium van 18 april 2026

In dit nummer publiceren we de twee lezingen die gehouden zijn in het convivium van 18 april 2026, met de titel 'Wat kunnen wij betekenen voor de wereld?' Zij leggen op een toegankelijke, inspirerende manier uit waar de Theosophical Society Point Loma (TSPL) voor staat, en wat je als bestudeerder van de Theosofie in deze wereld kunt betekenen.

Theosofie, de spirituele grondtoon — van alle tijden voor iedereen

p. 165

Deze lezing gaat in op de volgende vragen: Wat is Theosofie? Wat is haar oorsprong? Hoe kan de Theosofie ons helpen om harmonischer met elkaar te leven? Welke doelen trachten de samenwerkende medewerkers van de Theosophical Society Point Loma te bereiken?

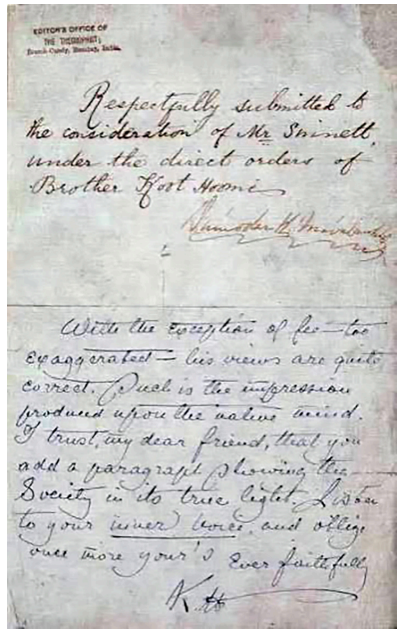
Anja de Jong

Wat kunnen wij als medewerkers van de TSPL betekenen in de wereld?

p. 170

De Theosofie is gebaseerd op drie kernideeën: grenzenloosheid, cycliciteit en gelijkwaardigheid. Hoe kunnen we die in de praktijk brengen, als individu en als organisatie?

Patricia van Lingen

Respectfully submitted to the consideration of Mr Sinnett, under the direct orders of Brother Koot Hoomi

With the exception of the exaggerated — his views are quite correct. Such is the impression produced upon the native mind. I trust, my dear friend, that you add a paragraph showing the Society in its true light. Listen to your inner voice, and obey once more your ever faithful

Boodschap van Meester Koot Hoomi, met inleiding van degene die de boodschap overbracht, Dāmodar K. Māvalankar.

De wortels van het Christendom

p. 176

Als je naar de kern van een godsdienst gaat, word je het schitterende licht van de Theosofia gewaar. Hoewel in zijn uiterlijke vorm zo'n godsdienst verworden kan zijn tot een dogmatisch systeem dat meer kwaad dan goed doet, is de oorspronkelijke kern ervan altijd een bron van inspiratie en een oproep tot medelijden. Dat geldt ook voor het Christendom.

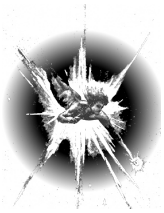
Barend Voorham

Uw Vragen 188

- Kun je de beproevingen uit de religieuze geschriften ook plaatsen in de wereld van nu?
- Is Mozes een historisch figuur of niet?
- Zijn apostelen historische figuren?
- Waren er in de beginjaren van het Christendom ook mystieke groepen die welbewust midden in de samenleving bleven werken?

Activiteiten Agenda 190

- Online lezingen november/december
- Theosofische activiteiten op locatie

Licht op ...

Hoe worden we wijzer?

Wij mensen zijn *denkers*

Als wij denkers zijn, als wij door te denken recht doen aan het mens-zijn, dan is denken de eigenschap die ons onderscheidt van de andere zoogdieren.

Onze ontwikkeling vindt plaats door ons denkproces te vervolmaken. Daarom is het de moeite waard om dit proces zo goed mogelijk te observeren, te beheersen en er heel bewust mee om te gaan. Als denken ons medium is om te leren en ons bewustzijn te vergroten, is het duidelijk dat hoe efficiënter we het denkproces beheersen, des te beter we ons als mens ontwikkelen en des te meer leed we kunnen besparen voor onze medemens en onszelf.

Dat beheersen van ons denkproces begint met het observeren ervan: wat ons denken binnenkomt, waar we ons mee bezighouden, maar zeker ook wat ons denken weer verlaat, welke gedachten we uitzenden. We kunnen ons afvragen hoeveel controle we hebben over wat er binnenkomt en wat er weer uitgaat, en welke waarde we hechten aan de beelden die ons denken binnenkomen.

In de Theosofie gebruiken we heel vaak de analogie tussen ons denkproces en het technische voorbeeld van een zender-ontvanger. Deze vergelijking komt uitzonderlijk goed overeen met de kleinste details van het proces. Dat kan ook niet anders, want de wetmatigheden van de technische processen zijn een afspiegeling op het lagere fysieke gebied, van het universele principe van eenheid en verbondenheid, van 'zo boven zo beneden': de principes waarop communicatie gebaseerd is.

Een belangrijke bijkomstigheid is dat, zodra we over iets nadenken, ons denkproces die gedachten versterkt en ze tegelijkertijd weer uitstuurt, waarbij de weer uitgezonden gedachten *gekleurd* worden door onze kwaliteit van denken. We zenden deze gedachten weer uit zoals wij ze begrepen hebben, wat ons een extra verantwoordelijkheid geeft. Zuiver doorgeven is een moeilijke zaak.

Dat proces van ontvangen, kleuren overeenkomstig onze opvattingen en weer uitzenden, gaat niet ongemerkt, zonder gevolgen, voorbij. Het beïnvloedt ons handelen en heeft karmische consequenties voor ons huidige leven en volgende levens.

Hoe leren we?

Het is heel leerzaam om ons af te vragen hoe we eigenlijk leren. Het voor de hand liggende antwoord is om te verwijzen naar onze schoolperiode. Op scholen zien we twee parallel lopende werkwijzen met tegengestelde eigenschappen, te weten: geheugentraining, het onthouden van hoe je iets doet, bijvoorbeeld met behulp van ezelsbruggetjes. Dit is een passieve methode met een beperkte houdbaarheid. De tweede werkwijze is: het opbouwen van begrip en inzicht in de samenhang: waarbij we vaststellen welke relatie de verschillende factoren met elkaar hebben om het gewenste eindresultaat te verkrijgen. Dat gaat om begrijpen, de samenhang zien en daardoor werkelijk weten.

Deze laatste werkwijze heeft de voorkeur, omdat we die samenhang niet hoeven te onthouden, want we kunnen die altijd weer voor onszelf opbouwen. Hiermee leren we fundamenteel te denken: welke factoren in hun onderlinge samenhang brengen welk resultaat voort. Dat inzicht helpt ons altijd, bij alle vragen in het leven.

Accepteren we alles wat binnenkomt?

Moeten we dan alles wat in ons denken voorbijkomt ook laten wortelen in ons denken, waardoor we er

een verbinding mee opbouwen, waardoor we relaties aangaan die we niet willen? Een vermoedelijk oud-Chinese spreuk verwoordt het kernachtig: *We kunnen niet voorkomen dat vogels over ons hoofd vliegen, maar wel dat ze in ons haar gaan nestelen*. We hoeven alle gedachten die voorbijkomen niet een plaats in ons denken te geven, daar een langdurige relatie mee op te bouwen en ons denken daarmee te kleuren. Bedenk: we *zijn* de totaalsom van onze gedachten.
Dit alles laat zien dat groei in wijsheid, groei van bewustzijn, eigen onderzoek noodzakelijk maakt, een actief denken vereist. Het maakt direct duidelijk dat onze huidige samenleving, met haar sociale media, een continue uitdaging is om onze menselijke ontwikkeling niet te vertragen — een vertraging die ontstaat door het ongenuanceerd aanvaarden van niet door jezelf onderbouwde conclusies, die dus alleen op geloof gebaseerd zijn en niet op eigen opgebouwde wijsheid.
Dat we allemaal de ervaringen en ideeën van anderen overnemen, zonder onderzoek, is niet nieuw; ieder mens doet dit wel, al is het maar om praktische redenen. En daar kunnen we ook welbewust voor kiezen. Maar dan moeten we wel beseffen dat we ze aannemen vanuit geloof of vertrouwen. We hebben ze immers niet, of slechts gedeeltelijk, getoetst op hun waarheid of universaliteit.

Toetssteen in onszelf

Een uitermate belangrijke vraag is: aan welke criteria moeten gedachten die van buitenaf een plaats innemen in ons denken, voldoen? Dit brengt ons bij de vraag: wat of wie willen we zijn? U wordt immers wat u denkt.
Als de gedachten die ons denken kleuren, bijdragen aan wie we zijn, is het zeker van belang daar een kwaliteitseis aan te stellen, anders zijn we als wrakhout op de oceaan. Dan moeten ze voor ons waar zijn, door ons onderzocht zijn en gebaseerd zijn op voor ons controleerbare feiten. Dit laat ook gelijk zien dat kennis van de waarheid een individuele aangelegenheid is. Het kan nooit gebaseerd zijn op de feiten die iemand anders heeft opgesteld, want dan is het geloof. Geloof is het aanvaarden zonder bewijs. Natuurlijk is iemand vrij om te geloven wat hij wil, maar het is verstandig om je dan ook te realiseren: het is dan geen waarheid voor jou. Mocht het gestelde zeer aannemelijk overkomen, dan moeten we dit zelf nog onderzoeken of het past in ons waarheden-arsenaal en niet in tegenspraak is met eerder gevonden waarheden. Mocht dat wel het geval zijn, dan moet een aantal waarheden opnieuw worden onderzocht.
Een nieuwe grotere waarheid zal trouwens nooit reeds eerder gevonden waarheden onwaar maken: ze zal de beperktheid van de eerdere kleinere waarheid laten zien en de eerdere waarheid plaatsen in een grotere visie.

Combineren van vele zelfstandige observaties

Het onderzoeken van waarheden die bijdragen aan je wijsheid is een heel actief, continu proces. Veel praatprogramma's stellen heel veel dingen voor ons vast, maar onderbouwen dit nauwelijks op een voor ons navolgbare manier.
Werkelijk inzicht ontstaat als we datgene wat gesteld is, in de praktijk van het leven kunnen ervaren. Dat geldt natuurlijk ook voor al onze medemensen, onder wie degenen die ons vooruit zijn in het proces van waarheidsbevinding. Wat is dan de waarde van al die individuele waardenbepalingen?
Blavatsky geeft in de 'Proloog' van *De Geheime Leer* een hele goede aanwijzing.[(1)] Ze geeft een statistisch antwoord op de bovenstaande vraag. Deze luidt als volgt:

Als twee mensen getuigen van een feit, en als ieder van hen dit een zekerheid van 5/6 toekent, dan zal dat feit een zekerheid van 35/36 hebben, met andere woorden, de kans dat het feit waar is, staat tot die dat het niet waar is als 35 staat tot 1. Drie van zulke getuigenissen samen geven een zekerheid van 215/216. De overeenstemming tussen tien personen die ieder een zekerheid van 1/2 geven, zal 1023/1024 opleveren, enzovoort. De occultist mag tevreden zijn en niet méér verlangen.

Een piramide van waarheden: onze waarheids-*toolbox*

Door strakke discipline om onze eerder ervaren waarheden op te bouwen tot een logische combinatie van waarheden, creëer je een piramide van waarheden waarvan de meest universele, de meest fundamentele, de top is. Die vormt de grondslag voor de lagere, die daaruit afgeleid zijn en in de piramide eronder staan. Die piramide vereist ook continu onderhoud.

Deze beschreven hiërarchie is een universele wetmatigheid. Een van de meest heldere voorbeelden van een logisch hiërarchisch systeem van waarheden is te vinden in de wiskunde. Tot op de dag van vandaag is dit systeem nog steeds geldig. Dit systeem staat op een sterk, logisch geheel van definities, axioma's en proposities die stap voor stap zijn onderzocht en beproefd. In de wiskunde kunnen geen nieuwe axioma's aanvaard worden als ze niet in overeenstemming zijn met het eerdere al beproefde hiërarchische systeem van definities, axioma's en proposities. De grondlegger in onze westerse cultuur van dit logisch opgebouwd stelsel is de Platonist Euclides, die rond 300 voor Christus leefde. In zijn dertiendelige *De Elementen* wordt een heel logisch systeem uitgewerkt, een opbouw die ook buiten de wiskunde, zoals in de wetgeving, wordt gevolgd: in de opbouw en de onderlinge samenhang van de wetten.

De *Theosofia*, de Wijsheid der Goden, heeft dezelfde logische structuur in de synthese van Religie, Filosofie en Wetenschap. De basis is dezelfde werkwijze. Deze wetmatigheden zijn beschreven op basis van duizenden jaren van observatie en beproeving door de meest wijzen onder ons. Deze beschrijvingen noemen we nu de *Theosofie*: de leringen, zoals die sinds 1875 aan ons zijn doorgegeven — niet als dogma's of geloofsartikelen, maar als proposities, als stellingen om zelf te onderzoeken en te bewijzen. Deze leringen zijn aan ons gegeven om ons te inspireren en niet om iets in het denken van de mensen te forceren. Forceren leidt tot geloof! Groei van bewustzijn, wijsheid kan alleen maar door onszelf gedaan worden.

De twee betekenissen van *dogma* en *principe*

In het groeiproces om tot wijsheid te komen, dienen we ons te behoeden voor begrippen die ons denken bevriezen. Een heel plat voorbeeld is een uitspraak als 'zo is het nu eenmaal'. De twee woorden 'dogma' en 'principe' kunnen ons onderzoek stoppen, als we die woorden opvatten in de betekenis van 'zo is het eenmaal'. Terwijl we het juist van onderzoek moeten hebben, zoals we zeiden toen we ons aan het begin van deze 'Licht op …' afvroegen: *hoe leren we?*

In onze wereld worden vele dingen gesteld; er wordt van uitgegaan dat je tot een bepaalde groep in de samenleving behoort, dus hoor je zo of zo te denken. Dit zijn de dogma's van bepaalde tradities — niet alleen in de kerkelijke sfeer, maar ook in zeer veel andere disciplines. Dat zien we ook in de geroemde wetenschap, als gezegd wordt: 'het staat vast, zo is het'. Het woord dogma komt van het Griekse werkwoord *dokein* dat 'menen', 'schijnen' of 'goedvinden' betekent. Dogma heeft hier een zeer neutrale betekenis, zoals ook in het Sanskrit de uitspraak gebruikt wordt 'zoals het mij toeschijnt'. Maar in de loop der tijd heeft het woord 'dogma', vanuit de westerse christelijke traditie, de betekenis ontwikkeld van: een vastgesteld en onbetwistbaar geloofsartikel of leerstuk.

Ook het woord principe kan in twee betekenissen gebruikt worden. Het woord komt van het Latijn, en betekent 'begin', en daarmee 'propositie', 'grondstelling'. Dat is een neutraal begrip. De hele Theosofie is gebaseerd op drie fundamentele proposities of grondstellingen: grenzenloze Eenheid, cyclische beweging, en 'zo boven, zo beneden'. (Zie de volledige beschrijving op de binnenkant van *Lucifer*.) Die kunnen worden gecontroleerd, door na te gaan of de consequenties ervan altijd opgaan.

We spreken ook vaak van een principe of werkend principe als het wezenskenmerk van iets. Een praktisch voorbeeld van dit abstracte begrip is bijvoorbeeld een stoommachine. Het principe waar het bij een stoommachine om gaat, is *stoom*: zonder stoom, geen stoommachine. Het principe van een verbrandingsmotor is het verbranden van een substantie: benzine, dieselolie of waterstof. Het proces van *verbranding* is het principe waarop deze machine werkt.

Een mens is een denker. Het principe van een mens is *denken*. Zonder denkactiviteit geen mens, ook al heeft hij of zij nog alle uiterlijke kenmerken van wat wij een mens noemen. Of, een citaat van Blavatsky: "Theosoof is hij die theosofisch handelt."(2) Hier helpt geen lidmaatschapskaart bij.
Maar als iemand zegt 'daar ga ik in principe niet (of wel) mee akkoord', gebruikt hij hetzelfde woord als middel om alle verdere nadenken te stoppen, om het denken te bevriezen.

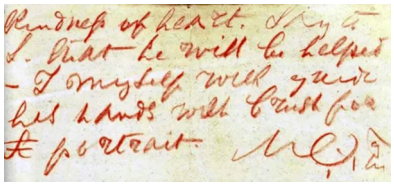
Ideeën regeren de wereld
We besluiten deze 'Licht op …' met enkele directe vragen. Zijn wij goede bewakers van wat ons denken inkomt en weer verlaat?
Moeten we ons de vraag stellen, als wijzelf of een ander tot een conclusie komen, wat de waarde ervan is? Onderzoeken we zo'n conclusie in het licht van de grenzenloze Eenheid, cyclische beweging en 'zo boven, zo beneden'? Kan deze de toets van deze drie theosofische proposities doorstaan? Of moet die conclusie mogelijk heroverwogen worden in deze grotere dimensies?
We kennen allen Plato's uitspraak: *ideeën* regeren de wereld. Meester Koot Hoomi haalde die aan, en voegde eraan toe: "… en naarmate de menselijke geest *nieuwe* ideeën zal ontvangen en de oude en versletene terzijde zal leggen, zal de wereld vooruitgaan; machtige revoluties zullen eruit voortkomen; geloofsvormen en zelfs mogendheden zullen bezwijken bij hun opmars en door hun onweerstaanbare kracht worden verpletterd."(3)

Herman C. Vermeulen

Referenties

1. H.P. Blavatsky, *De Geheime Leer. Deel I*. Meerdere edities, 'Proloog', p. XLVII (originele Engelse editie).
2. H.P. Blavatsky, *De sleutel tot de Theosofie*. Den Haag, Theosophical University Press Agency, 1985, hoofdstuk 2 'Exoterische en Esoterische Theosofie', p. 19, de zin vóór de paragraaf 'Theosofen en leden van de "T.S.".
3. M. (Mahatma) and K.H. (Mahatma), *De Mahatma brieven aan A.P. Sinnett.* Samengesteld en ingeleid door A. Trevor Barker. Pasadena, California, Theosophical University Press, 1979, brief nr. 6, p. 27. En: *The Mahatma letters to A. P. Sinnett from the Mahatmas M. & K.H. in chronological sequence*. Arranged and edited by Vicente Hao Chin, Jr. Quezon City, Metro Manila, Philippines, Theosophical Publishing House, 1993, letter 12, p. 39.

Herman C. Vermeulen

Handschrift van Mahātma Morya.

De authenticiteit van de brieven van de Mahātma's

De Meesters van Wijsheid en Mededogen – de Mahātma's – zijn de werkelijke stichters van de Theosophical Society (T.S.). De leringen die Helena P. Blavatsky in haar enorme oeuvre heeft gegeven, zijn van hen afkomstig. Vooral in de begintijd van de T.S. schreven ze brieven aan enkele Theosofen. De authenticiteit van die brieven wordt door sommige historici in twijfel getrokken. Dat is te wijten aan onbekendheid met de werkwijze van de Mahātma's.

Er waren verschillende Mahātma's betrokken bij de oprichting van de T.S. De bekendsten zijn Meester K.H., en M., alsmede hun chef, de Mahā-Chohan. Minder bekend zijn Serapis B., Tutit B. en Hilarion. Toch hebben ook zij, en waarschijnlijk ook andere Meesters, een rol gespeeld in de begintijd van de T.S. en dat al lang vóór de feitelijke stichting in 1875. Al in 1851 had Helena Blavatsky haar eerste ontmoeting met Meester M. Haar werd gevraagd of ze de Meesters wilde helpen in het uitvoeren van een groot plan. Ze antwoordde bevestigend, wat betekende dat de Meesters haar moesten opleiden.

De brieven

Veel bekende leden uit die beginjaren van de T.S. hebben brieven van de Meesters ontvangen, onder anderen A.P. Sinnett, A.O. Hume, Henri Steel Olcott, William Quan Judge, Franz Hartmann, Mary Gebhardt, Wilhelm Hübbe-Schleiden en Laura Holloway. Ook zijn er brieven bekend die aan H.P. Blavatsky zijn geschreven. Daarnaast zijn er brieven aan chela's (leerlingen), zoals aan Subba Row en Damodar. Er werden door de Meesters al brieven geschreven voor 1870.

Verrassend genoeg kwamen er in 2024 en 2025 een paar nieuwe brieven aan het licht. Archieven werden blijkbaar opengesteld of familieleden erfden. Er is dus sprake van een behoorlijk aantal brieven. In totaal zijn er tot nu toe 340 bekend. Behalve die brieven zijn er 58 getuigenissen van mensen die een van de Meesters hebben gezien.[1] Er zijn dus behoorlijk wat gegevens beschikbaar.

De belangrijkste brieven zijn ongetwijfeld die aan A.P. Sinnett en A.O. Hume.[2] In deze vaak omvangrijke brieven wordt de theosofische filosofie uitgelegd. Maar minstens even belangrijk is dat de werkwijze van de

Kerngedachten

» In de beginjaren van de Theosophical Society stuurden de Mahātma's aan een aantal bekende T.S.-leden en aan hun eigen chela's (leerlingen) brieven.

» De Mahātma's gebruikten verschillende methoden om hun brieven te schrijven.

» Omdat ze die methoden niet kennen, kwalificeren niet-theosofische historici de brieven als vervalsingen.

Meesters uiteen wordt gezet, en wat Sinnett en Hume van de chela's van de Meesters mogen verwachten.

Hoe zijn die brieven geschreven?

Sommige van de Mahātma-brieven zijn rechtstreeks door een van de Meesters met de hand geschreven. De meeste echter zijn gedicteerd.

Er zijn brieven die een Meester zelf heeft geschreven, zoals wij ook brieven schrijven, en toen aan een chela heeft doorgegeven, die de brief weer bezorgde aan degene voor wie die bestemd was. Er zijn ook brieven die door een chela opgeschreven zijn, nadat ze door een Meester via mentale communicatie aan hun chela gedicteerd waren, soms over grote afstanden. De chela schreef de tekst op en bracht die brief vervolgens naar de eindbestemming.

Om te kunnen beoordelen of al deze brieven authentiek zijn, is het noodzakelijk een aantal occulte principes te kennen. Als je namelijk niet weet welke principes ten grondslag liggen aan de communicatie tussen de Meesters en anderen, zul je de manier waarop de brieven ontvangen zijn nooit kunnen doorgronden.

De correspondentie van de Meesters moet je beschouwen in termen van zender en ontvanger. De Meesters zenden, de leden van de T.S. of hun chela's ontvangen. Zender en ontvanger moeten op elkaar zijn afgestemd.

Soms maakt een Meester gebruik van een tussenliggende zender-ontvanger. Dat is een van zijn chela's. Dus voordat een brief door met name Sinnett of Hume wordt ontvangen, is die langs een chela gegaan.

De Meesters maakten gebruik van een aantal methoden om de brieven te schrijven. We zeiden al dat sommige brieven door hen geschreven zijn, precies zoals wij met pen en papier doen. Maar ze gebruikten daarnaast ook andere methoden.

Voor ons is thans de meest uitdagende techniek, dat wat we 'precipiteren', 'laten neerslaan' noemen. De techniek lijkt heel ingewikkeld, maar werkt precies zoals een modern elektrostatisch kopieerapparaat. Het papier in een kopieerapparaat wordt met koolstof bedrukt. Dat houdt in dat een trommel elektrostatisch wordt geladen, waarna het 'model' van de tekst erop wordt overgebracht. Op de plekken waar de letters komen, blijft de trommel geladen, terwijl de rest zijn lading verliest. Daarna wordt er koolstof (toner) overheen gestrooid, dat zich alleen hecht aan de geladen gedeelten. Dit patroon van zwarte letters en witte tussengedeelten, wordt ten slotte op papier overgebracht en gefixeerd. Dat gebeurt ook met de brieven van de Meesters. De Meesters maakten gebruik van hetzelfde principe, maar dan gestuurd door hun eigen bewustzijn. De koolstof is afkomstig van het koolstofmateriaal in de lucht. De Meester brengt dat op een vel papier over, precies in de vorm van de benodigde letters.

Een derde methode is: een Meester projecteert vanuit zijn bewustzijn een beeld naar een chela, die het op het mentale gebied ontvangt. Daarna noteert de chela de tekst op een vel papier, in zijn eigen handschrift, en overhandigt het aan de 'geadresseerde'.

Laten we dit laatste proces met twee voorbeelden illustreren.

Voor het tot stand komen van brief 12 (chronologische volgorde)[3] projecteert de Meester een beeld aan een chela, die de brief naar beste vermogen opstelt. In dit geval ging het om een jonge chela, die nog niet goed was opgeleid. Later bleek dat brief 12 veel fouten bevatte en dat er delen ontbraken. In een andere brief[4] corrigeert de Meester dat. In die brief zegt hij dat hij meer dan twintig uur op een paard had gezeten en weinig geslapen had. Dit laat zien dat ook dit communicatieproces zijn tekortkomingen kan hebben. Je hebt er veel concentratie voor nodig. Zelfs voor een Meester is het nodig dat je in een behoorlijke conditie bent, niet urenlang paard hebt gereden, want dan is er een kans dat je fouten maakt.

Zijn de brieven *fake*?

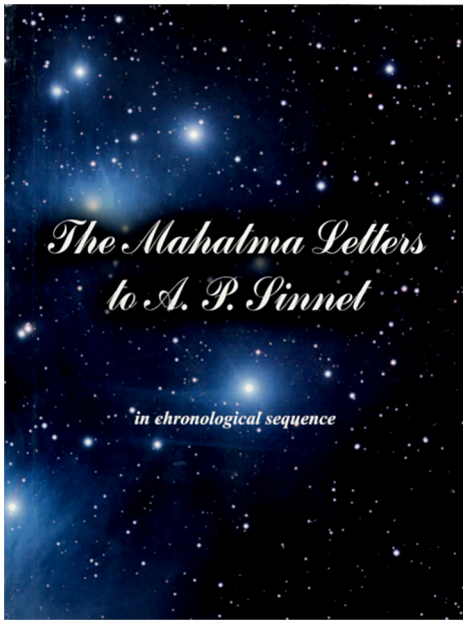
Aan het bestaan van de brieven van de Meesters hoeft niemand te twijfelen. Enkele jaren geleden lagen ze in het *British Museum*, maar sinds enige tijd zijn ze verplaatst naar de *British Library* te Londen. Je kunt ze bekijken. Als je enige formulieren invult, krijg je er toegang en kun je de brieven zelf bestuderen. Het bestaan van de brieven kan dus niet ontkend worden.

Bovendien zijn er nog andere plaatsen waar brieven van de Meesters gevonden kunnen worden, zoals in de archieven van de Theosophical Society Adyar. Helaas heeft een brand in Californië een aantal brieven, uit de begintijd van de Theosophical Society Point Loma in het begin van de 20e eeuw, vernietigd.

De brieven zelf kunnen historici dus niet ontkennen. De meesten van hen concluderen echter wel dat het vervalsingen zijn. Op grond waarvan doen ze dat?

Hun foutieve conclusie is te wijten aan het feit dat ze de Theosofie nooit bestudeerd hebben en daarom geen weet hebben van hoe de brieven tot stand zijn gekomen. Ze vergelijken de verschillende brieven met elkaar en constateren dat ze in verschillende handschriften geschreven zijn, dat het materiaal waarop ze geschreven zijn verschilt

en dat er verschillen zijn in inkt, kleur, in schrijfstijl en spelling. Omdat ze geen theosofische achtergrond hebben, en dus geen kennis van hoe de correspondentie tot stand is gekomen, welke technieken er gebruikt werden, en de verschillen tussen de brieven zien, menen ze dat de brieven niet authentiek zijn. Ze hebben er geen weet van dat bij de brieven behalve de Meesters ook verschillende chela's betrokken waren, die allen hun eigen specifieke kenmerken en handschriften hebben.
Het is jammer dat historici niet de tijd en moeite nemen om zich meer te verdiepen in deze Mahātma-brieven, want die zijn zeer waardevol. Als je ze bestudeert, kun je de werkwijze van de Meesters leren kennen en je gaat begrijpen waarom ze deze eeuwenoude werkmethode hanteerden. Bovendien ga je hun morele en ethische standpunten begrijpen.

The Mahatma Letters to A.P. Sinnett in chrological sequence (geredigeerd door Vicente Hao Chin).

Verschillende edities

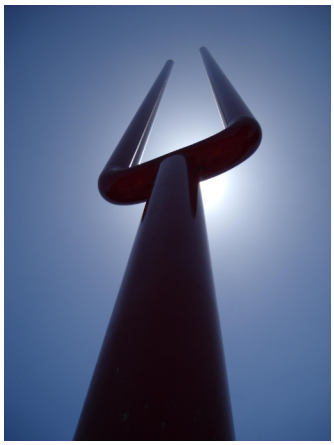
Tegenwoordig kan iedereen de brieven bestuderen. We beschikken over een aantal gebundelde uitgaven. De brieven zijn in vele talen vertaald.
Allereerst is er de uitgave *De Mahātma brieven aan A.P. Sinnett*, samengesteld en ingeleid door Trevor Barker, uit 1930.[5] Omwille van privacy – het was nog niet zo lang geleden dat de brieven geschreven waren – koos hij ervoor de brieven niet in chronologische volgorde te publiceren. Hij sorteerde ze op onderwerp, zoals 'filosofische en theoretische leringen' en 'proeftijd en chelaschap'.

In 1993 verscheen er een nieuwe uitgave van de Mahātma-brieven, samengesteld door Vicente Hao Chin Jr.[6] Hij publiceerde de brieven uit de uitgave van Trevor Barker, aangevuld met brieven uit andere bronnen, in hun chronologische volgorde. Het voordeel daarvan is dat als je ze op die manier bestudeert, het veel gemakkelijker is de logische opeenvolging van de gebeurtenissen te achterhalen. Je begrijpt waarom iets op een bepaald moment gebeurde en dat een onderwerp weer terugkomt, nu met aanvullende informatie.
Er zijn ook nog andere series brieven van de Meesters, die samengesteld zijn door C. Jinarājadāsa en uitgegeven door de Theosophical Society Adyar.[7] Daarnaast zijn er enkele recentere publicaties uit 2012, samengesteld en bewerkt door D.H. Caldwell.[8] Deze uitgave gaat over de Mahātma's en mevrouw Holloway. In totaal zijn er nu 340 brieven bekend.
Ten slotte wijzen we op de wiki van de Theosophical Society Adyar, 'theosophy.wiki', die veel informatie geeft over de achtergrond van de brieven, zoals hoe ze geschreven zijn en wie ze ontvangen heeft.[9]

Referenties

1. *A Casebook of Encounters wit the Theosophical Mahatmas.* Samengesteld door Daniel H. Cadwell, The Blavatsky Study Center/The Blavatsky Archives, 2020.
2. M. (Mahatma) and K.H. (Mahatma), *The Mahatma letters to A.P. Sinnett from the Mahatmas M.& K.H. in chronological sequence.* Arranged and edited by Vicente Hao Chin, Jr. Quezon City, Metro Manila, Philippines, Theosophical Publishing House, 1993. En: *De Mahatma brieven aan A.P. Sinnett.* Samengesteld en ingeleid door A Trevor Barker. Theosophical University Press.
3. Zie ref. 2, brief 12 (chronologisch) of brief 6 (Trevor Barker)
4. Zie ref. 2, brief 117 (chronologisch) of brief 93 (Trevor Barker).
5. Zie ref. 2.
6. Zie ref. 2.
7. *Letters From the Masters of the Wisdom, First and Second Series.* Bron: https://www.filosofiaesoterica.com/letters-from-the-masters-of-the-wisdom-first-series/ en: https://www.filosofiaesoterica.com/letters-from-the-masters-of-the-wisdom-second-series/; bezocht op 3 juni 2026.
8. *Mrs. Holloway and the Mahatmas.* Compiled by Daniel H. Caldwell. The Blavatsky Study Center, 2012.
9. Bron: https://theosophy.wiki/en/The_Mahatma_Letters_to_A._P._Sinnett_(book); bezocht op 3 juni 2026.

Anja de Jong

Theosofie, de spirituele grondtoon — van alle tijden voor iedereen

Dit artikel is een bewerking van de eerste lezing die gegeven is tijdens het convivium met de titel 'Wat kunnen wij betekenen voor de wereld?' op 18 april 2026.
In deze lezing gaan we in op: wat Theosofie is, wat haar bron of oorsprong is en hoe het mensen kan helpen hun leven te verheffen en in harmonie met elkaar te leven. Vervolgens richten we de aandacht op welke taak wij als Theosophical Society Point Loma (TSPL) daarbij hebben en hoe die taak in onze doeleinden is verwoord.

Kerngedachten

» De 'Theosofie' die sinds 1875 gebracht wordt, is dát deel van de aloude Theosofia dat aansluit bij het huidige denken. Haar drie uitgangspunten vormen het fundament van haar complete, alomvattende levensfilosofie.

» In de Theosofie staat mededogen centraal, omdat eenheid ten grondslag ligt aan alle leven.

» De Theosophical Society Point Loma (TSPL) functioneert, als zij trouw is aan haar opdracht, als vertegenwoordiger van de Loge van Wijsheid en Mededogen, binnen de mensheid. Het doel is de Theosofie op zo'n inspirerende manier te verspreiden, dat deze als zuurdesem in het menselijk denken gaat werken, in alle lagen van de samenleving.

» De TSPL wil een actief doorgeefkanaal zijn, waarin Waarheid, vanuit een bovenpersoonlijk idealisme, wordt aangereikt ten dienste van de gehele mensheid.

» De vijf doeleinden van de TSPL zijn afgeleid van de Theosofie en de werkwijze van de Hiërarchie van Wijsheid en Mededogen.

Wat is Theosofie?

Om een beeld van de Theosofie te vormen, zoomen we eerst uit, en gaan we in op wat Theoso*fia* is. Het woord 'Theosofia' bestaat uit het Griekse 'Theos' (goddelijk) en 'Sophia' (wijsheid) met de betekenis van 'Goddelijke Wijsheid', of de 'Wijsheid van de Goden'. Ze geeft inzicht in de structuur, de processen of wetmatigheden en de ethische principes van de Kosmos, en de samenhang van alle wezens die deze samenstellen. Deze wijsheid is zo diepgaand en alomvattend, dat het voor het menselijk begripsvermogen in feite onmogelijk is om ze in haar geheel te omvatten of doorgronden. Zelfs wezens die verder ontwikkeld zijn dan mensen, bestuderen deze wijsheid, ze is in feite grenzenloos. Maar de kerngedachten ervan zijn door alle mensen, van jong tot oud, te vatten en zijn essentieel om het leven te begrijpen en vanuit wijsheid en harmonie vorm te geven.

Theosofia is de goddelijke wijsheid van alle tijden en is in de lange geschiedenis van de mensheid op verschillende momenten naar buiten gebracht. Telkens wordt dezelfde kern aan de mensheid gegeven, steeds in een vorm die past bij de cultuur en denkwijze van dat moment.

De meest recente wijsheidsimpuls werd gebracht in 1875 door H.P. Blavatsky, in opdracht van haar Meesters, leden van de Loge van Wijsheid en Mededogen, waarop we later nog terugkomen. Deze impuls is wat we nu de 'Theoso*fie*' noemen: een uiting van de aloude, grenzenloze Theosofia in een vorm die aansluit bij het huidige denken, zodat wij ermee kunnen werken. Uit de ondertitel van haar belangrijke boek *De Geheime Leer* – de synthese van Wetenschap, Religie en Filosofie – blijkt al hoe toegesneden op onze tijd deze impuls is. De moderne

Theosofie is daarmee een nieuwe uiting van de spirituele gedachtestroom van die oude wijsheid die in alle vroegere culturen bekend was — om het denken van mensen te inspireren en voor deze tijd een baken van licht te zijn voor de zoekende mens. Deze wijsheid is niet alleen bedoeld om te overdenken en begrijpen, maar juist ook om in praktijk te brengen.

Drie grondstellingen

De kern van de Theosofie is terug te vinden in de grondstellingen, dit zijn uitgangspunten die samen het fundament van de Theosofie vormen.
Er zijn drie grondstellingen,[1] en we gaan er wat dieper op in:

De **eerste grondstelling**, zoals die in *De Geheime Leer* wordt verwoord:
Een Alomtegenwoordig, Eeuwig, Grenzenloos en Onveranderlijk BEGINSEL, waarover alle bespiegeling onmogelijk is, aangezien het het menselijk bevattingsvermogen te boven gaat en door elke menselijke uitdrukking of vergelijking slechts kan worden verminkt.
Eén absolute Werkelijkheid die voorafgaat aan alle gemanifesteerd, beperkt zijn.
Dit grenzenloze beginsel is een heel principieel startpunt. Het doet ons beseffen dat de ultieme Waarheid of Werkelijkheid niet door een eindig bewustzijn bevat kan worden, hoe uitgebreid dit ook mag zijn. Daarmee opent het ons denken en geeft het ons een beeld van een grenzenloze ontwikkeling; er is altijd méér, altijd groei mogelijk. Dat er uiteindelijk geen grenzen zijn geeft ons ook het beeld van een volstrekte Eenheid achter de uiterlijke veelheid.

De omschrijving van de **tweede grondstelling** (Cycliciteit), begint zo:
De Eeuwigheid van het Heelal in toto als een grenzenloos gebied; periodiek 'het veld van talloze zich manifesterende en verdwijnende Heelallen', (…)
Als we ons die Grenzenloosheid voorstellen als een Oceaan, dan zien we daarin beweging, draaikolken, die we als periodieke manifestaties van leven kunnen zien.

Dan de **derde grondstelling,** kort samengevat, samen leren, samen ontwikkelen:
De fundamentele gelijkheid van alle Zielen met de Universele Over-Ziel, die zelf weer een aspect van de Onbekende Wortel is; en de verplichte pelgrimstocht voor elke Ziel …
Hier zien we: de fundamentele gelijkwaardigheid van elk wezen; zij zijn elk bij wijze van spreken draaikolken binnen draaikolken in die grenzenloze Oceaan. Elk wezen werkt leven na leven samen met alle talloze andere wezens, wat hier de pelgrimstocht wordt genoemd, waarbij het die grenzenloze innerlijke vermogens steeds meer ontplooit.
Uit deze grondstellingen vloeit voort dat er *één grenzenloos leven* is, dat zich in een cyclisch proces van leren steeds verder ontwikkelt, in samenwerking met elkaar.
De zeven Juwelen van Wijsheid, dus de wet van Wederbelichaming, Karma, de leer van de Hiërarchieën, enzovoorts, zijn in feite een verfijning van deze grondstellingen, waarbij de grondstellingen altijd dienen als richtingaanwijzers en toetsstenen.

Mededogen

In de Theosofie staat mededogen centraal. Vanuit de visie dat eenheid ten grondslag ligt aan alle leven en dat alle leven in essentie gelijkwaardig is, zien we dat mededogen een fundamentele eigenschap is van het geheel. Het is meer dan dat: Mededogen, of bovenpersoonlijke, universele Liefde, wordt ook de Wet der Wetten genoemd. Het gaat dan ook niet om de vooruitgang of geestelijke ontwikkeling van een individu, of een mens in het bijzonder, maar altijd om de verheffing van het geheel. Mededogen is een grondhouding om een actieve bijdrage te willen leveren aan de ontwikkeling van de totaliteit, een houding die voortkomt uit eenheidsbesef.
Gottfried de Purucker, de vierde leider van onze organisatie, geeft het als volgt weer:

Mededogen is de eerste stap, de laatste stap en alle tussenliggende stappen en een belangrijke aanwijzing van hoe wij de kennis die we verwerven behoren te gebruiken.[2]

Waar komt Theosofie vandaan?

Nu we een eerste beeld hebben geschetst van de Theosofie kunnen we ons de vraag stellen waar deze vandaan komt. We hebben er al een beetje op gehint: het gaat om wijsheid, om kennis, die verkregen is door wezens die verder ontwikkeld zijn dan de gemiddelde mens, wezens die zich al meer bewust zijn van de eenheid en die het mededogen voortdurend tot uitdrukking brengen. Er zijn veel gradaties van dit soort wezens, van werkelijk onzelfzuchtige mensen tot meesters, bodhisattva's, buddha's, goden, en zo verder. Het is immers grenzenloos.
Met elkaar vormen deze wezens de bewustzijnskant, of de Lichtzijde van de Natuur — zij helpen en leiden alle wezens die minder ver ontwikkeld zijn. Zij zijn daarmee

een levende bron die die wijsheid steeds tot uitdrukking brengt. Zij geven die wijsheid door vanuit oneindig mededogen, om al wat leeft te ondersteunen. Daarom worden zij ook wel de Universele Theosofische Beweging, of de Hiërarchie van Wijsheid en Mededogen genoemd. En deze Hiërarchie reikt van het hart van het hart van de Kosmos tot aan onze aarde, waar degenen die in de menselijke denksfeer werkzaam zijn, met elkaar een samenwerkingsverband vormen die de Loge van Wijsheid en Mededogen wordt genoemd. Het zijn leden van deze Loge – spiritueel vergevorderde mensen, ook wel Meesters genoemd – van wie mevrouw Blavatsky de opdracht accepteerde om een nieuwe impuls te starten.

Hoe hebben deze Meesters hun kennis en wijsheid verkregen? Zij hebben die Theosofia, die goddelijke wijsheid, langdurig bestudeerd, en door observatie van de universele processen en wetmatigheden in de kosmos hebben zij de waarheid van deze leringen kunnen bevestigen. Deze wetmatigheden zijn de gewoontepatronen van de grotere wezens, binnen wiens invloedssfeer wij leven. Denk bijvoorbeeld aan het zonnewezen, dat het hele zonnestelsel inspireert, en zelf weer binnen een nog groter geheel leeft. De Meesters hebben kennis verkregen van deze gewoontepatronen en door deze kennis toe te passen, deze te worden, zijn zij uitgegroeid tot Meesters. Waar de grondstellingen en de zeven Juwelen van Wijsheid voor hen feiten en wetmatigheden zijn, zijn het voor ons nog vooral hypothesen die we zelf op waarheid moeten onderzoeken. Want kennis kan alleen echte kennis worden wanneer we zelf op onderzoek uitgaan, er zelf mee aan de slag gaan, en inzicht verwerven.

Doorgeven van wijsheid

Dat is ook waarom deze Meesters of Leraren deze leringen nooit aan ons zullen opleggen maar ons daarmee altijd zullen inspireren. De vrije wil is daarbij essentieel. Iets kan voor ons alleen waar zijn als we het vanuit onszelf op waarheid hebben onderzocht. En hoe kunnen we dat beter doen dan de Wijsheid die zij brengen op waarheid te onderzoeken op de manier zoals zij dat zelf ook hebben gedaan, door deze te bestuderen, te toetsen, te verifiëren en toe te passen waardoor zij een levende kracht wordt in ons leven, en we het uiteindelijk worden?

De Leraren ondersteunen de mensen in hun pogingen om hun mentaliteit op een hoger plan te brengen, met als doel het lijden in de wereld te verlichten en harmonie te bevorderen. Dit ondersteunen wordt al gedaan vanaf het moment dat het denkvermogen in de mensheid achttien miljoen jaar geleden is ontwaakt en de mens daarmee een denkend, zelfbewust wezen werd. Er gaat voortdurend een inspiratieve gedachtestroom van de Loge van Wijsheid en Mededogen uit en ieder mens die daar ontvankelijk voor is, dat wil zeggen, zijn denkvermogen vanuit mededogend motief op deze wijsheid heeft afgestemd, kan er verbinding mee maken.

Maar de Loge brengt ook actief wijsheid naar ons gebied en dat doet zij op cyclische momenten. Dit zijn momenten waarop de kosmische omstandigheden om deze wijsheid te brengen het gunstigst zijn. Steeds wordt daarvoor door de Loge van Wijsheid en Mededogen een boodschapper uitgezonden. We kunnen hierbij denken aan mensen als Lao-tse, Plato, Gautama de Buddha, en nog vele anderen. Dit zijn mensen die zo'n levende uitdrukking van deze wijsheid zijn, dat zij een zuiver kanaal voor of een zuivere bemiddelaar tussen de Loge van Wijsheid en Mededogen en de mensheid vormen. In de meer recente periode werd H.P. Blavatsky gevraagd om deze rol te vervullen, wat, in samenwerking met anderen, leidde tot de oprichting van de Theosophical Society in 1875.

Wat is de functie van de Theosophical Society?

De Theosophical Society maakt dus deel uit van de Universele Theosofische Beweging. Zij kan gezien worden als de buitenpost, het verlengstuk van de Loge van Wijsheid en Mededogen, natuurlijk alleen als zij haar functie overeenkomstig vervult. Deze functie is het doorgeven van wijsheid, het bekendmaken van de kennis over de samenhang van mens en kosmos. En wel op zo'n manier, dat het gaat werken als een zuurdesem in het denken, in alle lagen van de samenleving.

Mevrouw Blavatsky noemde Theosofie "het erfrecht van de mensheid"; iets dus waar alle mensen recht op hebben. Iedereen zou ervan op de hoogte moeten zijn dat we in embryo een goddelijk wezen zijn, nog niet ontwikkeld, maar we zijn het in essentie wel. Hoe zou de wereld eruitzien, als ieder mens dit zou weten? Als we ons realiseren dat dat zo is, kunnen we er innerlijk naar op zoek gaan, ervoor open gaan staan. Dan kunnen we in onszelf die meer edele en mededogende eigenschappen ontdekken die aansluiten bij die fundamentele eenheid uit die eerste grondstelling. Dan kunnen we daar steeds meer in overeenstemming mee gaan leven en daardoor een veel harmonieuzere samenleving opbouwen. Meester K.H., één van de Leraren van mevrouw Blavatsky, die meewerkte aan de

oprichting van de Theosophical Society, vatte het hoofddoel van de Theosophical Society als volgt samen:
"het hoofddoel is … het dienen van onze medemensen …" en hij voegde eraan toe: "en niet het bevredigen van onze individuele aspiraties."[3]
Al sinds de oprichting van de organisatie staat onvoorwaardelijke dienstbaarheid aan de mensheid voorop. Dit hoofddoel is in de geschiedenis van de Theosophical Society uitgewerkt in meerdere doeleinden. In de tijd van Blavatsky waren het er drie, daarna werd dit uitgebreid tot de huidige vijf doeleinden. Aanvankelijk was het nodig een kern op te bouwen van mensen die de Theosofie bestuderen en leven, voordat de doeleinden van het doorgeven, het verspreiden en bekendmaken erbij kwamen.

Vijf doeleinden

De doeleinden van onze organisatie weerspiegelen de grondstellingen en de werkwijze van de Hiërarchie van Wijsheid en Mededogen. Je kunt de doeleinden zien als de *koers* van onze organisatie, een voortdurende *reminder* van de bedoeling ervan als verlengstuk van de Loge van Wijsheid en Mededogen. De doeleinden[4] zijn:

1. Het onder de mensen verspreiden van kennis betreffende de wetten die inherent zijn aan het Heelal.

De wetten die inherent zijn aan het Heelal, die zijn dus in de Theosofie geformuleerd in de drie grondstellingen — en de verfijning daarvan in de zeven Juwelen van Wijsheid. Deze wetten zijn geen wetten die door mensen zijn gemaakt, het zijn Cosmische wetten en ze werken overal op dezelfde manier, zowel in het groot als in het klein. Daarom zijn deze Cosmische wetmatigheden ook in onszelf en in ons leven herkenbaar.
En als het gaat om het verspreiden, dan wordt daarmee niet bedoeld dat mensen het zouden moeten aannemen of geloven. Juist niet: als je iets echt wilt begrijpen, je eigen wilt maken, is het niet voldoende om ermee in te stemmen omdat het mooi of logisch klinkt. Pas op basis van eigen inzicht, als je het zelf hebt getoetst, als je de waarheid ervan zelfstandig kunt ervaren, kun je zelf universele wijsheid opbouwen. En in de mate waarin je die wijsheid leeft, kun je het ook doorgeven, kun je er anderen mee inspireren.
Verspreiden is dus niet anderen overtuigen, maar: het *zijn*, het leven en daarmee inspireren. Want vanuit de fundamentele eenheid zal de vrije wil van anderen altijd gerespecteerd worden. De ander heeft ook alles al in zich, ook die grenzenloosheid, die spirituele grondtoon, die innerlijke goddelijkheid. Als je in je hogere denkaspecten resoneert met de theosofische inzichten, kun je in jezelf een grotere visie van de werkelijkheid ervaren. Hierbij is het belangrijk om die stroom van wijsheid zuiver te houden, door hem zó door te geven, zoals je hem zelf hebt ontvangen.

2. Het bekendmaken van kennis betreffende de essentiële eenheid van al het bestaande, en het aantonen dat deze eenheid de grondslag der Natuur is.

Zoals we al zagen, is de essentiële eenheid van al het bestaande de grondslag van Mededogen. Die eenheid is de toetssteen waar alle andere leringen weer naar kunnen worden teruggevoerd.
In dit tweede doeleinde wordt gesproken over de 'Natuur', met een hoofdletter. En we hebben dit woord al eerder gebruikt. Daar wordt meer mee bedoeld dan de 'natuur' waar we in het weekend in gaan wandelen. Het gaat hierbij om de samenwerking tussen alle bewustzijnen, in hun verschillende graden van ontwikkeling. Denk bijvoorbeeld aan het zonnebewustzijn, dat samenwerkt met de planeetbewustzijnen, of aan ons eigen menselijk bewustzijn, dat samenwerkt met zowel het zonnebewustzijn als met de bewustzijnen van de gedachten die we denken, en ook met de bewustzijnen die de kracht zijn achter onze lichaamscellen. Wat wij met onze zintuigen waarnemen, is alleen maar de buitenste schil van de Natuur. Zoals eerder gezegd, hebben de leden van de Loge van Wijsheid en Mededogen studie gemaakt van deze werkelijkheid achter de uiterlijke verschijnselen. Zij kennen de samenhang en fundamentele eenheid uit ervaring. Via de Theosofie krijgen wij de sleutels, de *tools*, aangereikt om, in navolging van hen, zelf die waarheid te vinden door die universele wijsheid te onderzoeken, van alle kanten te bekijken, te toetsen. We kunnen iets alleen als waarheid erkennen als het overeenkomt met ons gemoed of gevoel, ons denken en ons hart. De mate van herkenning van de eenheid maakt dat we deze kennis door willen geven.

3. Het vormen van een actieve broederschap onder de mensen.

De Theosofie is de enige leer die aantoont dat broederschap niet een willekeurig gevoelsmatig of sentimenteel idee is, maar een feit in de Natuur. Dat het een feit is, wil nog niet zeggen dat wij als mensheid die broederschap op dit moment goed gestalte geven. Wij kunnen dat nog veel beter. Wij moeten nog leren om die essentiële eenheid bewust te verwezenlijken in onze omgang met elkaar en

met de andere natuurrijken.
Actieve broederschap betekent dus bewuste samenwerking ten behoeve van het geheel. In feite is alles op samenwerking gebaseerd. We kunnen niet zonder anderen leven. Je leert en groeit met en dankzij anderen, en wat je leert geef je weer door, je zet het weer in voor die totaliteit. Actieve broederschap in het leven vormgeven betekent niet groeien voor jezelf, maar in je groei anderen meenemen. Je neemt je verantwoordelijkheid binnen jouw karmisch veld, en die verantwoordelijkheid is bij wijze van spreken jouw antwoord op het beroep dat het geheel op je doet. Dit vraagt eenheid van denken en handelen. In *De Sleutel tot de Theosofie* zegt Blavatsky: "Een Theosoof is hij die Theosofie *doet*." In onze organisatie geven we hier uitdrukking aan door op een bovenpersoonlijke en respectvolle manier met elkaar samen te werken voor het geheel.

4. Het bestuderen van religies van vroeger en heden, van wetenschap en wijsbegeerte.

Al eerder gaven we aan dat de moderne Theosofie sinds 1875 wel de *meest recente* impuls is vanuit de Loge van Wijsheid en Mededogen, maar dat dit niet de eerste keer is dat deze impuls werd gegeven. In religies, filosofieën en wetenschap uit het verleden kunnen we die universele ideeën terugvinden, al is het in andere bewoordingen. We leren zo die verschillende zienswijzen beter kennen, wat zorgt voor een universeler begrip. We leren herkennen dat de kern ervan steeds dezelfde is. In principe zijn religie, filosofie en wetenschap in hun samenhang uitdrukkingen van het bovenpersoonlijke denken. Ook in de huidige maatschappij is werkelijke interesse in het 'waartoe', het 'waarom' en het 'hoe' een aanknopingspunt om met die universele ideeën bij aan te sluiten. Door met anderen in gesprek te gaan, kunnen we een bijdrage leveren aan die zuurdesem-functie van de Theosofie.

5. Het onderzoeken van de krachten die de mens zijn ingeboren.

Het onderzoeken van de krachten die de mens zijn ingeboren, is ook vanaf het begin een doel van onze organisatie. Omdat mens en kosmos één zijn, hebben we alles in ons, en zouden we alles kennen als we ons diepste Zelf kennen. Als we de hogere denkaspecten uit de cursus Universele Wijsheid in gedachten nemen, hebben we al een aardig beeld van wat er met die krachten wordt bedoeld. *Ons geweten, onze intuïtie en inspiratie* zijn krachten, vermogens in onszelf die we steeds verder kunnen ontwikkelen, waar we steeds verder in kunnen groeien. En met *onze buddhische verbeeldingskracht* vormen we in onszelf steeds beter een ideaalbeeld van die universele broederschap, die eenheid en samenhang, die steeds meer een leidraad wordt in ons denken, handelen en leven. We oefenen ons *onderscheidingsvermogen* om steeds beter te kunnen zien hoe we het geheel vooruit kunnen helpen. Dat is een mooie wisselwerking: omdat we meer begrijpen, willen we meer mededogend zijn. Hoe mededogender we worden, hoe meer we dit in de praktijk brengen, des te meer we willen groeien in wijsheid om het geheel zo goed mogelijk van dienst te zijn. Hier komen we weer terug bij het hoofddoel zoals Meester K.H. het verwoordde: "het dienen van onze medemensen".

Tot slot

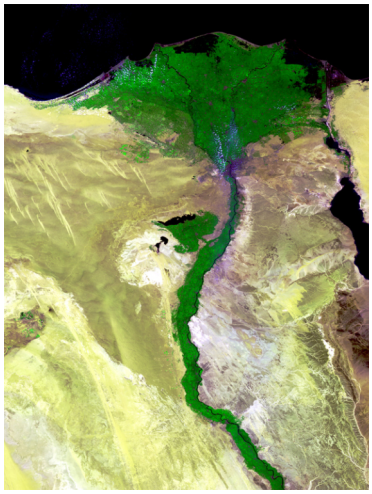
Theosofie is een 'totaalpakket', voor de mensheid van nu en in de toekomst. Het bevat genoeg kennis en aanwijzingen voor duizenden jaren. Bestudering en het leven ervan is ook een cyclisch proces dat over levens gaat.
De Theosophical Society Point Loma wil een levende uitdrukking zijn van die Universele Theosofische Beweging om de spirituele grondtoon van universele broederschap en mededogen zo zuiver mogelijk door te geven, als een kanaal of een verlengstuk daarvan.
De wereld is zoals die is door de keuzes die we maken. En door keuzes vanuit wijsheid en mededogen kunnen we de wereld een verheffende wending geven.
Zo wordt onze bijdrage concreet: door bewuste daden, in helder denken en een houding van mededogen die doorwerkt in alles wat wij doen. Vanuit die innerlijke afstemming met deze spirituele grondtoon, kunnen wij als TSPL daadwerkelijk iets betekenen voor de wereld.

Referenties

1. H.P. Blavatsky, *De Geheime Leer*. Den Haag, Theosophical University Press, 2019, 'Proloog', p. 14-18 (originele Engelse editie).
2. G. de Purucker, *Esoterische Instructies. Deel 2*. Den Haag, Stichting I.S.I.S., 1991, p. 36.
3. M. (Mahatma) em K.H. (Mahatma), *De Mahatma brieven aan A.P. Sinnett.* Samengesteld door A.T. Barker. Den Haag, Theosophical University Press, 2012, brief nr. 2, p. 8.
4. Bron: https://blavatskyhouse.org/nl/over-ons/doelstelling-en-activiteiten/.

Patricia van Lingen

Wat kunnen wij als medewerkers van de TSPL betekenen in de wereld?

De Nijl die zich in steeds meer stromen verdeelt en overal waar hij komt, de grond vruchtbaar maakt.

Dit artikel is een bewerking van de tweede lezing die gegeven is op 18 april 2026 tijdens het convivium.
De spirituele grondtoon is in de vorige lezing gegeven. De Theosofie is een levensvisie die beproefde kennis aanreikt over de structuur, de wetmatigheden en ethische principes van de Kosmos en de samenhang van alle wezens die daarin leven. De drie uitgangspunten – grenzenloosheid, cycliciteit en gelijkwaardigheid – liggen ten grondslag aan al het leven. De doeleinden van onze organisatie weerspiegelen deze grondstellingen en vormen onze koers.

Bewustwording van ons denken en onze intenties

De grondstellingen van de Theosofie zijn als wegwijzers die richting geven aan ons denken en handelen. Zij helpen ons bewust te worden van wat wij denken en doen, en van de consequenties die daaruit voortvloeien. Dit kan ons stimuleren onszelf af te vragen: waarom doen wij wat wij doen? Vanuit welke intentie handelen wij of laten wij juist iets na?
Dit proces blijkt noodzakelijk te zijn, want de wereldomstandigheden – de roerige fase waarin de mensheid zich bevindt, wat we met elkaar doorleven, het welzijn van alle rijken van de natuur – plaatsen ons voor grote vraagstukken, voor grote dilemma's. Velen weten niet wat ze moeten doen en zijn op zoek naar een uitweg, naar een lichtpunt in de tunnel waarheen ze kunnen bewegen, maar tasten nog in het duister. Het ontbreekt de wereld aan een universele, praktische levensvisie; dat wil zeggen, een visie waarin alles en iedereen ertoe doet. Want zonder innerlijke visie geen vrede.

Het veroorzaken, oplossen en voorkomen van conflicten

Conflicten ontstaan wanneer we afwijken van universele wetmatigheden, zoals de Eenheid van alles, die in praktische vorm tot uitdrukking komt als Universele Broederschap en als de wet van karma, de wet van harmonie en evenwicht.
Dus wanneer we uit onwetendheid denken in deelbelangen en op grond daarvan een samenleving inrichten, creëren we een voedingsbodem voor problemen en conflicten in onszelf en de wereld.
Maar met kennis van die universele wetmatigheden kunnen we tot oplos-

Kerngedachten

- Er is niets praktischer en krachtiger dan een universeel, veredelend idee. Zoals Plato zei: "Ideeën regeren de wereld." Iedere verandering begint bij een gedachte.
- De nadruk in de studie van de Theosofie ligt op zelfstandig onderzoek, het toetsen en toepassen van de ethiek.
- Door de leringen zuiver én levend te houden, behouden ze hun functie als wegwijzer, als een lichtbaken te midden van de wereld.
- Het is onze uitdaging de Theosofie op een eigentijdse, toegankelijke manier de wereld in te brengen met behoud van de principes.
- We werken altijd in groepen, omdat we zo een krachtig kanaal kunnen zijn voor de Loge van Wijsheid en Mededogen
- We kunnen de basisprincipes nu, op ons eigen niveau leven.

singen komen.
Willen we de spiraal van conflicten en geweld doorbreken, dan kunnen wij – door alleen al uit te gaan van de wetmatigheden reïncarnatie en karma – het huidige tij keren. Wanneer wij deelbelangen loslaten en kiezen voor solidariteit en eenheid, volgen we een opwaartse beweging en groeien we van persoonlijk naar universeel niveau.
We kunnen dus ons gezamenlijke groeiproces zelf-*bewust* sturen, situaties en conflicten oplossen en ze waar mogelijk voorkómen. We hoeven niet passief bij blijven dragen aan disharmonie, maar kunnen bewust kiezen voor rechtvaardigheid, voor harmonie.
De spirituele gedachtestroom van de Theosofie, de Oude Wijsheid, is ons gegeven. Het is aan ons ermee te werken, ons denken te verheffen en te leren het leven als geheel te benaderen en vorm te geven.

De TSPL en de Loge van Wijsheid en Mededogen

We gaan nu kijken naar de Theosophical Society Point Loma (TSPL). De TSPL als organisatie staat niet op zichzelf, maar is bedoeld om onderdeel te zijn van de Loge van Wijsheid en Mededogen.
Je zou kunnen zeggen dat de TSPL autonoom is binnen de Loge van Wijsheid en Mededogen. Het is een zelfstandig uitvoerend orgaan, maar wel werkzaam binnen de structuur en het algemene beleid. We volgen eenduidig dezelfde principes, hetzelfde uitgangspunt en dezelfde doelstellingen.
De doeleinden van onze organisatie weerspiegelen de werkwijze van de Loge van Wijsheid en Mededogen. Wij geven vanuit mededogen door zoals wij het hebben ontvangen. Zo houden we de leringen zuiver en staan die ten dienste voor de vooruitgang van het geheel.
Aldus vormt de TSPL – als onderdeel van de Loge van Wijsheid en Mededogen – een schakel of kanaal tussen de Loge en de uiterlijke wereld.
Die Loge wordt vertegenwoordigd door Meesters, Bodhisattva's, Buddha's, enzovoort. Zij hebben zich vrijwillig verenigd om hun verworven licht en wijsheid de wereld in te brengen vanuit de mededogende intentie om wezens die minder ver ontwikkeld zijn te helpen en te leiden.
Ze werken niet voor iets of iemand in bijzonder, maar hebben altijd het geheel voor ogen bij alles wat ze doen. Dit is een belangrijk punt om in gedachte te houden wanneer we straks gaan kijken naar wat wij als medewerkers van de TSPL en als individu kunnen betekenen voor de wereld.

Vragen over de TSPL

Hoe brengt de TSPL de drie grondstellingen – eenheid, cycliciteit en gelijkwaardigheid – tot leven in de praktijk?
Hoe kunnen de medewerkers van de TSPL hieraan bijdragen zowel in zichzelf als naar buiten toe?
Welke rol spelen wij zelf in het tot leven brengen van deze principes in onze eigen levenskring?
En wat wordt er mogelijk wanneer deze beginselen door ons worden geleefd?

Hoe brengt de TSPL de drie grondstellingen tot leven in de praktijk?

De TSPL is een kanaal om de universele ideeën als levende kracht in de mensheid te behouden — ideeën die de harten van mensen raken met grootse humanitaire idealen: praktische idealen, die men zelfstandig kan onderzoeken. En wanneer deze idealen onze logica, ons ethisch besef en diepste begrip bevredigen, is de vervolgstap die idealen te belichamen, ze je eigen te maken door ernaar te handelen. Zo openbaart ons mens-zijn zich in meer nobele, onbaatzuchtige en altruïstische daden.
De structuur en werkwijze van de TSPL weerspiegelt, zo goed als we kunnen, de functie van de Loge van Wijsheid en Mededogen. De TSPL wil een actief doorgeefkanaal zijn, waarin Waarheid, vanuit een bovenpersoonlijk idealisme, wordt aangereikt ten dienste van de gehele mensheid. Deze intentie en innerlijke houding geven kleur aan hoe die Waarheid wordt overgebracht en daarmee ook ontvangen. Het op een heldere en toegankelijke wijze doorgeven van kennis over de aard, oorsprong en bestemming van het leven stelt ieder in staat *zelfstandig* een spirituele levensfilosofie op te bouwen. Hierdoor kan ieder zijn hogere aspecten herkennen en ontwikkelen — aspecten die leiden tot het kunnen oplossen van de problemen en verminderen van het lijden in de wereld.
We leren onze plaats en functie als mens binnen het grote geheel te ontdekken. Het besef groeit dat één leven door alles heen stroomt, dat wij onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn, en dat actieve broederschap een realiteit is in de Natuur. Door de Theosofie in je leven toe te passen ontvouwen zich diepere en waardevolle inzichten. Die wil je overeenkomstig een mededogende intentie delen, niet voor iets of iemand in het bijzonder, maar voor iedereen.
We groeien gaandeweg van eigenbelang naar het erkennen van meerdere belangen, totdat het inzicht rijpt dat er in wezen één algemeen belang is dat al het leven omvat. Dit groeiproces kan zich over meerdere levens uitstrekken,

afhankelijk van onze inspanning en intentie.
Kortom: een belangrijk kenmerk van de TSPL is dat het mededogen altijd centraal staat. De TSPL vervult – als onderdeel van de Loge van Wijsheid en Mededogen – een duidelijke rol, namelijk een doorgeefkanaal zijn voor die universele ethische en logische ideeën. Ideeën die inspireren, verbinden, richting geven aan onszelf en daarmee aan het geheel waarvan wij deel uitmaken.

Veranderen van de denksfeer

Soms vragen mensen ons: welk praktisch nut heeft het werk van de TSPL in de wereld?
Wij zijn ervan overtuigd dat er niets praktischer en krachtiger is dan een idee. Zoals Plato het kernachtig verwoordde: "Ideeën regeren de wereld."
Iedere verandering begint bij een gedachte. Daarbij leert de Theosofie dat alles leeft, dus ook een gedachte. Gedachten worden geboren en gevoed, groeien, hebben een eigen karakter, planten zich voort en sterven. Gedachten of ideeën hebben een enorme kracht en dragen de eigenschap besmettelijk te zijn.
Dat betekent dat zelfzuchtige ideeën beschavingen kunnen laten wankelen of zelfs omverwerpen. Daarentegen kunnen ideeën van een bovenpersoonlijke, mededogende aard als een vuurtje de harten, het geweten en het verstand raken, en zo een harmonische beschaving opbouwen. universele theosofische Ideeën zijn krachtige richtingaanwijzers voor iedereen.

Denkpatronen doorbreken en ruimte maken voor nieuwe ideeën

Het was dan ook de opdracht van mevrouw Blavatsky, als medewerker van de Hiërarchie van Wijsheid en Mededogen, om de materialistische denkpatronen in de wereld te doorbreken, met onder meer als doel het opschonen van onze denksfeer. Dat wij onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn en daarmee broederschap een realiteit is, wordt nog niet herkend en toegepast. Door deze beperking van zienswijze creëren we veel disbalans zoals de dagelijkse praktijk laat zien. Het opschonen van onze denksfeer betekent het herstellen van die disbalans, op het mentale gebied. Dan worden oude denkgroeven afgebroken om plaats te maken voor nieuwe ideeën.

Uitrollen spirituele boodschap

Hoe deed mevrouw Blavatsky dit? Ze begon met het uitrollen van de spirituele boodschap dat alle levensuitingen in hun hart een geestelijk goddelijk wezen zijn. En dat die geestelijke kern nooit kan worden vernietigd. De Eenheid van al het leven, en de daaruit voortvloeiende broederschapsgedachte werd opnieuw aan de mens voorgehouden. Ze raakte het idealisme in de mens aan, door een inspirerend perspectief te bieden.
Wij kunnen als denkers deze spirituele gedachten waarnemen, mits wij ons afstemmen op dezelfde golflengte waarop deze ideeën zich bevinden. Daarom gaf mevrouw Blavatsky ons sleutels hoe we het onsterfelijke deel in ons, ons Hoger Zelf, de leiding in het leven kunnen geven. Het hogere in ons is namelijk het kanaal waardoor we die wijsheid-ideeën kunnen waarnemen.
Wanneer we ons bewustzijn verschuiven van persoonlijk naar universeel, het verlangen naar waarheid op de voorgrond staat en we willen bijdragen aan een harmonieuze wereld, dan stemmen we ons af op die wijsheid-ideeën. En vanuit een mededogende intentie zal iedere gedachte die we waarnemen en tegelijkertijd uitzenden, iets bijdragen aan het zuiveren van de denksfeer.
De noodzaak van het uitrollen van de spirituele boodschap is nog zeer actueel. Nog niet alle harten zijn bereikt. Vandaar dat onze organisatie – in navolging van Blavatsky's impuls – als hoogste prioriteit heeft: het praktisch uitdragen van de Theosofie.
Dit doen we door activiteiten als de cursus Universele Wijsheid, lezingen, een jaarlijks convivium en symposium, en de uitgave van het magazine *Lucifer – de Lichtbrenger*, waarin die theosofische Wijsheid-Ideeën centraal staan. Het is uitermate belangrijk dat universele wijsheden uitmonden in praktische, idealistische ideeën.

Zuiver houden van de Theosofie

Daarmee hangt een zeer belangrijke taak van onze organisatie samen: het zuiver houden van de Theosofie. Dankzij de toewijding van onze voorgangers zijn de leringen levend gehouden. Nu staan wij, als het ware, op hun schouders

om dit werk voort te zetten. Door de leringen zowel zuiver als levend te houden, behouden ze hun functie als wegwijzer, als een lichtbaken te midden van de wereld.
Binnen de organisatie staat dan ook het mededogen centraal. Dit komt tot uitdrukking in het uitdragen van de principes via de doelstellingen, met als hoofddoel het dienen van de mensheid. Leden studeren gezamenlijk om zichzelf geschikt te maken de leringen zuiver te ontvangen en het uitdragen ervan te continueren. Zo wordt de kennis van de universele wetten en de essentiële eenheid van al het bestaande levend gehouden en verspreid. De medewerkers binnen de TSPL vormen een actieve kern van universele broederschap, wat zijn uitstraling heeft in de wereld.

Zelfstandig onderzoek

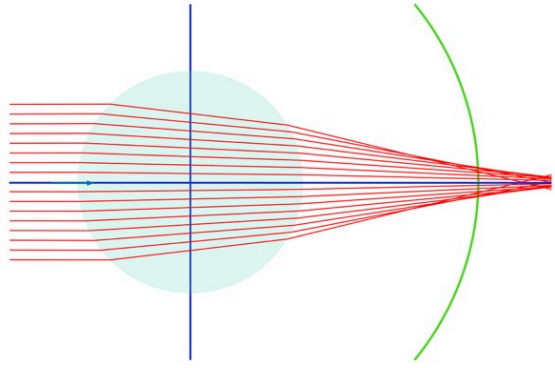
We hebben de mogelijkheid ons te verdiepen in de theosofische leringen en die ons eigen te maken. Ieder lid draagt bij aan het zuiver en levend houden van de principes door de leringen te onderzoeken, de ontwikkelde inzichten te toetsen aan elkaars inzicht en aan de principes en deze vervolgens in het eigen leven toe te passen. Het belang van zelfstandig onderzoek is groot. En als we op zoek zijn naar een grotere waarheid, zijn een eerlijk verlangen naar meer waarheid, een *open mind* en verwondering, essentieel.
In onze kleurrijke wereld is er een diversiteit in levenservaringen, cultuur en achtergrond. Dit biedt voor ons onderzoek de mogelijkheid een open uitwisseling aan te gaan. Dat betekent: naar elkaar luisteren, ervaringen en opgebouwde wijsheid delen en samen op zoek gaan naar waarheid. Wees geen volger, maar ontwikkel je eigen inzicht. We hebben de grondstellingen als richtingaanwijzers, als toetsstenen. Je kan alleen zinvol naar buiten treden met wat er aan wijsheid en mededogen in je leeft, als je je die eigen hebt gemaakt. Theoretisch denken en prediken helpt niet.
Als de Theosofie waar is, moet je in staat zijn bij je onderzoek in het dagelijks leven de theosofische principes te herkennen. Daarom ligt in de cursus Universele Wijsheid de nadruk niet op het technisch bestuderen, maar met name op zelfstandig onderzoek, het toetsen en toepassen van de ethiek. Daardoor gaat het in jezelf leven. Je brengt je eigen innerlijke wijsheid naar buiten, brengt deze tot activiteit. Je wordt de verandering die je wilt zijn.

Onderscheidingsvermogen en waarheidsvinding

Het bestuderen van de Theosofie helpt ons onderscheid te maken tussen wat juist en wat niet juist is. Je weet wanneer je iets bijdraagt of wanneer je iets onttrekt aan het geheel. Het gevaar echter schuilt vaak in het subtiele: een halve waarheid is moeilijker te herkennen dan een volledige onzuiverheid. En daarvoor is het belangrijk om de drie grondstellingen als uitgangspunt te nemen om tot waarheidsvinding te komen.
Het is onze uitdaging de Theosofie op een eigentijdse, toegankelijke manier de wereld in te brengen met behoud van de principes. Zo kunnen we op de schouders van onze voorgangers staan en hun werk continueren door het zuiver en levend houden van de leringen voor de zoekende mensheid. Samenwerking speelt een belangrijk rol in dit proces.

Belang van samenwerken

De TSPL is als een groot samenwerkingsverband. Je kunt het vergelijken met een bijenkolonie. Ieder heeft, overeenkomstig zijn talenten, een plek in de korf en draagt bij aan het dienen van het geheel. De invloedssfeer en reikwijdte als organisatie in de wereld wordt mede bepaald door de intentie en samenwerking van alle medewerkers. Een mooie metafoor die dit principe weerspiegelt is dat één rietstengel kan breken, maar een bundel niet.

De samenwerking binnen de TSPL heeft nog een andere achtergrond. Er wordt gewerkt in een hiërarchische structuur. We proberen als organisatie de reflectie te zijn van de universele wetten in de natuur: het verder ontwikkelde leven inspireert het minder ver ontwikkelde leven.
We werken altijd in groepen, omdat het de enige manier is om een geschikt instrument, een geschikt kanaal te zijn voor de Loge van Wijsheid en Mededogen. En daarnaast omdat onze inspanningen om de Theosofie *met elkaar* de wereld in te brengen, zo een veel groter effect hebben. De samenwerking binnen loges draagt bij aan de kwaliteit

van de gehele organisatie en haar uitstraling. Binnen dit proces van samenwerken leren we onze persoonlijke meningen om te buigen naar meer en meer universele inzichten. Ons Hoger Zelf kan zich hierdoor steeds beter uitdrukken door de persoonlijkheid. We studeren en werken samen om ons voor te bereiden de Theosofie aan anderen uit te kunnen leggen.
En wanneer we ons afvragen wat het allerbelangrijkste is, dan zijn dat de openbare activiteiten waarin we de Theosofie zichtbaar maken. Het organiseren daarvan kan alleen plaatsvinden doordat de leden, als de vingers van een hand, samenwerken. Ieder draagt naar vermogen bij in het verspreiden van de Theosofie.

Universele Broederschap

Met elkaar zijn we in staat een krachtig spiritueel magnetisch centrum te vormen en zo aan het hoofddoel te werken — het dienen van onze medemensen. Door dit groeiproces van samenwerking zijn we steeds beter in staat om de Theosofie over te dragen. Op natuurlijke wijze kunnen we ons beter afstemmen en aansluiten op het denken van mensen en op hun vragen. Je kunt ieder moment doen wat je *kunt* doen, meer wordt er niet gevraagd. We zijn nog geen Buddha, maar je kunt de basisprincipes *nu al* op je eigen niveau leven.
Dat is waarom in de cursus Universele Wijsheid gevraagd wordt je een beeld te vormen van universele broederschap. Wanneer we dat beeld in ons wakker maken, kan het hogere in ons – wat latent aanwezig is – in ons gaan werken. Ons bewustzijn gaat verschuiven. Het beeld van universele broederschap laat ons zien dat we allen geworteld zijn in dezelfde bron.
Als medewerker groeit ons besef waar we lid van zijn: niet alleen van de uiterlijke, nationale en internationale theosofische organisatie, maar ook van de meer innerlijke, als 'kanaal' voor de inspiratiestromen vanuit de Loge van Wijsheid en Mededogen. Daaruit volgt dat voor ieder de mogelijkheid bestaat om theosofische gedachten en hun praktische consequenties levend te houden en door te geven.
Kortom: de TSPL concentreert zich op het verspreiden van de Theosofie en de medewerkers bepalen zelf hoe ze zich maatschappelijk inzetten.

Als individu de drie beginselen en vijf doeleinden praktisch toepassen

Nu nemen we een vervolgstap en gaan naar ons dagelijks leven naast onze samenwerking binnen de TSPL. We gaan naar de praktijk van alledag. We vervullen een functie binnen een gezin, als ouder. We werken als werknemer of we zijn werkgever. We gaan naar de sportschool of doen boodschappen, enzovoort. Dit is ons eigen karmisch werkveld, waar we een individuele lichtbrenger, of wegwijzer kunnen zijn.
Hoe kunnen we in onze dagelijkse routine die basisprincipes leven? Wat wordt er mogelijk wanneer deze principes door ons allemaal worden geleefd?
Ons uitgangspunt is dat wij in ons hart een geestelijk-goddelijk wezen zijn. Een geestelijk-goddelijk brandpunt dat weet wat, waarom en hoe we kunnen bijdragen aan het geheel. Door onze onlosmakelijke verbondenheid met elkaar kunnen we namelijk niet leven zonder het geheel te beïnvloeden. Onze intentie en kwaliteit van bewustzijn kleuren de invloed van onze bijdrage. Door ons op te lijnen met het hogere in ons, kunnen we die kwaliteiten van bewustzijn toepassen. In onze dagelijkse routine kunnen we daar ieder moment iets van laten zien.
Eigenlijk iets ogenschijnlijk heel eenvoudigs en tegelijkertijd een grote uitdaging. Probeer bijvoorbeeld maar eens 24 uur lang oprecht vriendelijk te zijn, vanuit je hart. Niet omdat het moet, maar vanuit een innerlijke houding. Zoals Lao-tse zegt: "Ik ben goed voor de goeden omdat ze goed zijn, ik ben goed voor de niet-goeden opdat ze goed mogen worden."

Universeel liefhebben vraagt standvastige oefening

Mededogen beoefenen voor je vrienden is makkelijk, maar voor je vijanden is het een uitdaging. Beoefen vergevingsgezindheid, leer universeel lief te hebben, neem nooit wraak, rechtvaardig je zelf niet. Denk hierover na, stimuleer je voorstellingsvermogen. Het goede blijven zien en voeden in alles en iedereen. Dit zijn in wezen goddelijke eigenschappen. Je bewaakt zelfstandig de kwaliteit van jouw innerlijke gedachtesfeer door je focus te richten op je ideaal.
Maar wanneer we aan de slag gaan en proberen ons ideaal te leven, het beste in ons naar boven te halen, dan komen de uitdagingen om de hoek kijken. En bedenk dan dat dit onze oude vertrouwde gewoontes zijn die de kop opsteken en op de voorgrond willen treden. In feite dagen we onszelf uit. Door het vertrouwen vast te houden in wat en wie we werkelijk zijn, leren we geleidelijk aan onze lagere neigingen te beheersen en komt onze hogere natuur op de voorgrond te staan. En als we een keer vallen, dan staan we gewoon weer op. Zo worden we een rots in

de branding temidden van de turbulente wereld.
We zullen, overeenkomstig onze karmische ontwikkeling, worden aangetrokken tot waar we het hardst nodig zijn en waarin we het verschil kunnen maken. Je dag starten, en je plichten tegemoet treden met het eenheidsbesef voor ogen, betekent dat wanneer je iemand helpt, je in feite de gehele mensheid helpt. In overeenstemming met je intentie druk je een andere mentale afdruk in het geheel. Eén korrel zout kan al de smaak van eten veranderen, zo ook kan één waardevolle gedachte een hele denksfeer beïnvloeden.

Tot slot

Welke plichten we ook vervullen, welke handelingen we ook verrichten, onze intentie daarachter bepaalt ons krachtveld, onze uitstraling en reikwijdte in de wereld. Luister maar naar de woorden van Katherine Tingley:

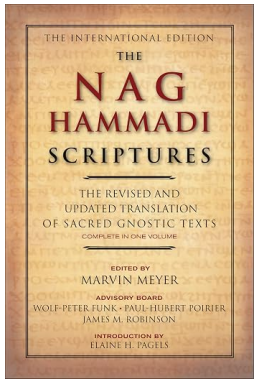
Het is de goddelijkheid in de mens, het onsterfelijk aspect van de mens, dat wakker geroepen moet worden. (…) dan komt een toestand van bewustzijn, die ons de gehele lange weg met moed en kracht en sterkte zal bezielen om de struikelblokken te overwinnen, de kracht om de moeilijkheden van het leven tegemoet te treden, de kracht het pad van de plicht te volgen en te leren leven de mensheid ten zegen te zijn en de hartenkreten van de hongerenden te helpen stillen.

(…) indien u in uw hart die barmhartigheid, die onbaatzuchtige liefde voor de mensheid kon hebben, indien u uw geest vrij kon maken, zou er een dynamische kracht uitgaan, in stromingen die u niet kunt zien noch begrijpen, maar die niettemin zou uitgaan en de harten van de lijdenden zou aanraken; het zou een golf van hulp, een golf van licht zijn.[1]

Referentie

1. K. Tingley, 'Op welke wijze kunnen wij helpen?'. Artikel in: *Lucifer*, jaargang 21, nummer 3/4, juni/augustus 1999, p. 92-94. Oorspronkelijk artikel in: *Het Theosophisch Pad*, jaargang 4, januari 1915, nummer 5, p. 185-186. Wij hebben de spelling aangepast aan de huidige regels.

Barend Voorham

De wortels van het Christendom

Als je naar de *kern* van een godsdienst gaat, word je het schitterende licht van de Theosofia gewaar. Hoewel in zijn uiterlijke vorm zo'n godsdienst verworden kan zijn tot een dogmatisch systeem dat meer kwaad dan goed doet, is de oorspronkelijke kern ervan altijd een bron van inspiratie en een oproep tot mededogen. Dat geldt ook voor het Christendom.

Kerngedachten

» De oorsprong van het Christendom ligt in de Hiërarchie van Wijsheid en Mededogen.

» Joodse religieuze groepen – de Essenen, Therapeuten, Nazareeërs en Ebionieten – aanvaardden het Buddhisme, dat door missionarissen uit India in West-Azië verspreid werd.

» In Alexandrië vond een kruisbestuiving plaats tussen de leringen van de gnostische groepen en die van vele andere religies en filosofieën.

» De historische Jezus werd in de evangeliën als model gebruikt voor een spiritueel Leraar.

» Het idee van een almachtige scheppende god is in het oorspronkelijke Christendom niet te vinden.

» De kerkelijke autoriteiten deden leringen als reïncarnatie en karma in de ban, en kozen uit honderden boeken het kleine aantal dat de Bijbel werd.

» Genade bestaat niet; de 'redding' komt van binnenuit.

De diepste wortels van het Christendom zijn dezelfde als die van het Buddhisme, de Islam, het Hinduïsme, het Taoïsme of welke andere religie dan ook. De grond waarin een godsdienst geworteld is – de vaak onzichtbare en onbekende achtergrond van de leringen die een godsdienst vormen – is de Hiërarchie van Wijsheid en Mededogen, en in het bijzonder de Buddha's, Mahātma's of Meesters, levend op aarde, of in de sfeer van de aarde. Zij ondernemen steeds weer pogingen om de mensheid te doordringen van haar spirituele achtergrond en bestemming.
Helaas wordt deze boodschap vaak vergeten, verkeerd begrepen, of moedwillig verdraaid. Dan wordt een leer verkondigd die totaal anders is dan wat de oorspronkelijke boodschap behelsde. Dat is zeker het geval bij wat we nu het Christendom noemen.
In dit artikel staan we stil bij *enkele* van die verdraaiingen van de oorspronkelijke leer. Verder laten we zien, dat het werkelijke Christendom iets heel anders is dan wat de kerken ervan gemaakt hebben.

De Bijbel

Veel mensen denken dat de Bijbel de wortel van het Christendom is. Dit boek wordt door alle kerken als heilig beschouwd en zou door de inspiratie van de Heilige Geest tot stand zijn gekomen.
Maar de Bijbel is niet één boek. *Biblia* – zoals het in het Grieks heet – betekent boeken. De Bijbel is een vrij willekeurige samenstelling van verschillende boeken. De meeste boeken zijn van Hebreeuwse origine. Het Nieuwe Testament is in het Grieks geschreven, hoewel het elementen van verschillende godsdiensten bevat, zoals we zo zullen zien. En hoewel het Oude Testament in het Hebreeuws geschreven is, zijn de ideeën voornamelijk van Babylonische oorsprong, terwijl het Bijbelboek Job van origine Egyptisch is.
De Bijbel is – zoals het hele Christendom – een schoolvoorbeeld van een *syncretisch* systeem: het is samen-

gesteld uit ideeën van verschillende religies.

Wie heeft de Bijbel samengesteld en wanneer is dat gebeurd?

In de tweede helft van de eerste eeuw van onze jaartelling verschijnen de eerste zogenaamde evangeliën. Sommige daarvan zijn later in het Nieuwe Testament opgenomen. Niemand weet wie die evangeliën geschreven heeft, zomin als dat bekend is van de boeken van het Oude Testament. Van geen enkel geschrift van beide Testamenten is een originele bron bewaard gebleven.

Wat we wel weten, is dat er vele verschillende vormen van het Christendom waren. Er waren allerlei sekten en groeperingen met verschillende opvattingen. Ze verschilden van mening over wie Jezus was en wat zijn leer behelsde. Er waren honderden godsdienstige geschriften: evangeliën, brieven, gebeden, geheimschriften en eindtijdverwachtingen.

In het jaar 313 – zo'n tweehonderd jaar na het verschijnen van de eerste evangeliën – bekeerde de Romeinse keizer Constantijn zich tot het Christendom. In 325 organiseerde hij het Concilie van Nicea, waar 318 bisschoppen de geloofsartikelen vaststelden. Dat is dus driehonderd jaar na het vermeende optreden van Jezus. Eigenlijk is het vierhonderd jaar later, want volgens de Esoterische Wijsbegeerte leefde Joshua (Jezus) ruim honderd jaar voor het jaar 0. Meer daarover straks.

Op dat concilie werd het dogma van het plaatsvervangend lijden, de status van Jezus als Zoon Gods en andere dogma's tot absolute waarheden verklaard. Andere leringen, zoals die van reïncarnatie en karma, werden verworpen.

De eerste stap naar het vaststellen van wat 'geïnspireerde boeken' zijn, werd toen ook gezet. De bisschoppen moesten een keuze maken uit honderden geschriften. Een van die bisschoppen, Sabinus van Heraclea, beweerde dat zijn collega's een stel ongeletterden waren. En omdat deze onwetenden niet tot overeenstemming konden komen, legden ze alle boeken onder een communietafel in een kerk, waarna ze de Heer smeekten dat de geïnspireerde geschriften op de tafel mochten komen, terwijl de onechte eronder bleven. Zo geschiedde. Maar het verhaal vertelt niet wie de sleutel van de vergaderzaal bewaarde.(1)

Zestig jaar later, in 382, tijdens het Concilie van Rome, werd onder leiding van Paus Damasus de canon van 73 boeken vastgesteld. De andere geschriften werden *apocrief* genoemd, en soms ook duivels. Die keuze was heel willekeurig. Bij de overgang van de tweede naar de derde eeuw citeerde de kerkvader Clemens van Alexandrië nog uit *het Evangelie van de Egyptenaren*, dat nu als een apocrief boek wordt beschouwd.(2)

Ten slotte, vijf jaar later, in 387, noemde Johannes Chrysostomus deze bloemlezing van Hebreeuwse en Griekse boeken *Biblia*.

Ondertussen had keizer Theodosius het christelijke geloof tot staatsgodsdienst geproclameerd. Alle andere godsdiensten – en dat waren er heel wat in het Romeinse Rijk – werden daarmee feitelijk verboden en later werden de aanhangers ervan wreed vervolgd.

Zo kwam onze Bijbel tot stand. Volgens de kerken een door de Heilige Geest geïnspireerd boek. Maar zelfs over dat 'geïnspireerde boek', kan men het niet eens worden. De protestantse Bijbel bevat 66 boeken, de rooms-katholieke 73, en de Ethiopisch-orthodoxe Tewahedo-kerk erkent 81 boeken als geïnspireerd door de Heilige Geest.

Bijbelse mythen

Ik denk dat weinig mensen de Bijbel echt hebben gelezen. En mochten ze dat wel gedaan hebben, dan is het voor mij haast onbegrijpelijk dat ze dit boek een dermate groot gezag toekennen, dat ze menen dat het de absolute waarheid bevat. De vier evangeliën van het Nieuwe Testament spreken elkaar met de regelmaat van de klok tegen en in het Oude Testament staan talloze verhalen waarin de wreedste dingen plaatsvinden. Er is een god die met een zondvloed de hele mensheid, die hij zelf geschapen heeft, een verdrinkingsdood laat sterven.(3) Diezelfde god heeft het ene volk meer lief dan het andere, hoewel hij ze alle geschapen heeft.(4) Koning David – ondanks het feit dat hij al vele vrouwen had – schaakt een andere vrouw, en omdat ze al getrouwd is, stuurt hij haar man naar het front, zodat die wordt gedood.(5) Het is deze 'lieveling van God', die voortdurend oorlog voert en er niet voor terugdeinst, nadat hij de stad Rabba heeft veroverd, de overwonnenen in ovens te stoppen.(6) Dan hebben we Samsom – die van Delila – die als een zelfmoordterrorist de pilaren van een tempel wegduwt, waardoor hij en vele van zijn vijanden sterven.(7) En zo zijn er vele van dit soort onzinnige, wrede verhalen, als je ze tenminste letterlijk neemt.

Elke oprechte Christen die onbevangen deze verhalen leest, moet de conclusie trekken dat het Oude Testament niet alleen vanwege de taal, maar vooral vanwege de inhoud, totaal anders is dan het Nieuwe Testament. Hij zal voor het dilemma komen te staan, of hij deze oudtestamentische verhalen letterlijk opvat, alsof het een geschiedenisboek is, of dat het mythen zijn, zoals de oude

Grieken mythen hadden. Is dat laatste waar, dan is er nooit een Abraham, Noah of koning David geweest. Er is dan sprake van symbolische verhalen.[8]

Joodse religieuze groeperingen

Nu zeiden we al dat de Bijbelboeken uit verschillende bronnen komen. De Bijbel is een smeltkroes van ideeën, termen en dogma's uit allerlei religies en talen, die rond het jaar 0 in de stad Alexandrië bij elkaar kwamen. Maar reeds eeuwen daarvoor waren er al Joodse spirituele groepen, van wie de ideeën bijdroegen aan wat wij nu het Christendom noemen.

Laten we teruggaan naar ten minste twee eeuwen voor het jaar 0, het *vermeende* geboortejaar van Jezus. In het Nabije Oosten en in Arabië leefden verschillende Joodse spirituele groepen in afzondering. Ze leefden in de woestijn van Egypte, in Palestina en wat nu Syrië is. Vele van die groepen zijn belangrijk bij de vorming van het Christendom. We noemen hier de vier voornaamste: de Essenen, de Nazareeërs, de Therapeuten en de Ebionieten.

De Essenen

Historisch gezien weten we niet zo veel van de Essenen (ook wel Esseeërs genoemd). De Romeins-Joodse historicus Josephus, de Romeinse auteur Plinius de Oudere en Philo, de Grieks-Joodse filosoof, hebben over hen geschreven.[9] In de twintigste eeuw werd verondersteld dat de Dode Zeerollen door de Essenen waren geschreven, maar die theorie wordt door de meeste geleerden niet meer voor waar gehouden.

Het meest samenhangende beeld krijg je als je de verschillende passages over de Essenen in het eerste grote boek van Helena P. Blavatsky bestudeert, *Isis Ontsluierd*.[10] Waarschijnlijk beschikte zij ook over voor ons onbekende bronnen.

Het woord 'Esseeër' is een gehelleniseerd woord, afkomstig van het Hebreeuwse *Asa*, dat 'genezer' betekent. De Essenen vormden een Joodse religieuze groepering van enkele duizenden mensen die in afzondering leefden. Volgens Blavatsky hadden ze eeuwen in Egypte gewoond, voordat ze zich vestigden rond de Dode Zee en op andere plaatsen in Judea.

Ze hielden zich in sommige opzichten aan de Joodse traditie, maar in andere opzichten werden ze ook als ketters beschouwd. Hun belangrijkste principes waren actieve welwillendheid, menslievendheid en zelfdiscipline. Ze hadden geen bezit of geld en leefden in een soort ascetisch communisme. Ze deelden alles, zoals dat ook in de *Handelingen van de Apostelen* in het Nieuwe Testament beschreven wordt. Plinius beweert dat de Essenen celibatair leefden en niettemin in aantal niet achteruitgingen, omdat steeds nieuwe mensen tot de groep toetraden.[11]

Ze hadden een esoterische school, die door geheimhouding werd beschermd en die verschillende graden kende. Ze hadden een plechtige gelofte afgelegd hun dieper gaande leringen aan niemand die er niet toe gerechtigd was, te openbaren.

Naar het schijnt vonden de beproevingen, voorafgaand aan de inwijdingsprocessen, plaats in de woestijn. Je vindt een weerspiegeling daarvan in het Nieuwe Testament, als Jezus veertig dagen in de woestijn verkeert en bezocht wordt door Satan.[12] Het overwinnen van Satan betekent het overwinnen van het lagere zelf, de ontwikkeling van een volledige zelfdiscipline.

Volgens de neoplatonist Iamblichus heeft Pythagoras, eeuwen vóór de vermeende geboorte van Jezus, enige tijd onder de Essenen geleefd.[13] Dat is niet onwaarschijnlijk, aangezien de Essenen ook bekendstaan als de pythagorische Essenen. Bovendien komt de levenswijze van de volgelingen van Pythagoras en de Essenen sterk overeen. Beide groepen waren strikte vegetariërs, leefden in afzondering, deelden hun goederen en, misschien wel het belangrijkste, waren overtuigd van de onsterfelijkheid van de mens. Zelfs uiterlijk leken ze op elkaar; ze gingen in witte gewaden gekleed. Ook van Jezus is er een beschrijving dat hij gekleed ging in sneeuwwitte gewaden.[14]

Nu leefde in de derde eeuw voor onze jaartelling in wat nu India is de grote koning Aśoka, die in zijn eigen koninkrijk de weinig georganiseerde buddhistische monniken steunde en hen hielp zich te organiseren. Hij zond zendelingen naar alle windstreken, zoals naar Sri Lanka, maar ook, via de Zijderoute, naar het westen. Dankzij de oorlogen van Alexander de Grote werd de wereld toen gedomineerd door de Griekse beschaving. De Essenen werden door deze zendelingen 'bekeerd'. Misschien is 'bekeerd' een verkeerd woord, want ze zullen de sterke overeenkomsten hebben gemerkt tussen de leringen van Gautama de Buddha en de pythagorische ideeën. Hoe dan ook, hun gemeenschap is op te vatten als een joods-buddhistische monnikenorde.

Veel van hun ideeën sijpelden door naar de evangeliën, zoals bijvoorbeeld naar de Bergrede.

Therapeuten

De Therapeuten zijn een tak, of een onderafdeling van de Essenen. Beide groepen waren genezers.

In de evangeliën is Jezus eveneens een genezer. Hij laat lammen weer lopen en blinden weer zien. Daarbij is het trouwens de vraag of we dit letterlijk moeten nemen, of dat het meer erop duidt dat hij geestelijk lammen weer op de been bracht, en spiritueel blinden weer liet zien.
De Therapeuten geloofden, net als de Essenen en de Nazareners, in de 'verborgen betekenis' van de Hebreeuwse geschriften en wetten van Mozes en niet in de letterlijke betekenis, die ze vaak afwezen. De reflectie hiervan zien we in de Bergrede, waar Jezus de onvolkomenheid van de mozaïsche wet aantoont. De Bergrede wijst bijvoorbeeld het oudtestamentische oog-om-oog, tand-om-tand onomwonden van de hand en stelt daar het liefhebben van de vijand tegenover.

Nazareners

De Nazareners zijn ook bekend als de *Nazaria of Nazoreeërs*. Ze heetten niet zo, omdat ze uit Nazareth zouden komen. Letterlijk betekent Nazaria 'waarheid'. De Nazareners bestuurden en leefden volgens de waarheid. Of ze een afsplitsing waren van de Essenen of Therapeuten, of een soort onderafdeling van een van deze twee, is niet bekend, maar hun levenswijze en ideeën zijn vrijwel identiek met die van de Essenen.(15)
Veel van de eerste Christenen behoorden tot de Nazareners, zoals de apostelen Paulus en Petrus, en volgens Joodse bronnen waren ook de in de evangeliën optredende Johannes de Doper en zijn volgelingen Nazareners.(16)
Nu staat Jezus bekend als Jezus de Nazarener. En daarmee wordt dan verondersteld dat hij uit Nazareth zou komen. Maar ligt het niet veel meer voor de hand, dat hij behoort tot de groep Nazareners? Blavatsky zegt zelfs dat latere orthodoxe Christenen bewust hebben geprobeerd Jezus los te koppelen van de Nazareners en daarom hebben verspreid – *fake news* zouden we dat nu noemen – dat hij uit Nazareth zou komen.(17)
Het is tot deze religieuze groep joodse Buddhisten, waar Joshua toe behoorde. Hij was ingewijd in de Nazareense Mysteriën. Voor de Nazareners was Jezus een profeet, een spirituele Leraar, een ingewijde.

Jezus de Nazarener

Ondanks de afwezigheid van historische bronnen heeft de Esoterische Wijsbegeerte nooit ontkend dat er een wijze spirituele leraar heeft geleefd, die Joshua of Jeschu geheten moet hebben en die we nu Jezus noemen. Alleen plaatst de Esoterische Wijsbegeerte het tijdstip waarop Joshua geleefd heeft, ruim honderd jaar voor het willekeurige geboortejaar dat de kerken hebben aangenomen. Daarmee stemt de Esoterische Wijsheid overeen met een bepaalde Joodse traditie, die later vormgegeven is in het boek *Sepher toldos Jeschu*.(18) In dat boek lezen we dat Jeschu leefde tijdens de regeerperiode van Alexander Janneüs, die koning en hogepriester was van Judea. Deze hogepriester leefde ruim een eeuw voor het begin van onze jaartelling.
Er zijn ook astrologische argumenten dat Joshua ten minste honderd jaar voor het jaar 0 moet hebben geleefd. Volgens de Esoterische Wijsbegeerte ving toen een zogenaamde messiaanse cyclus van 2160 jaar aan. De aarde kwam in het teken van Vissen, zoals het nu in het teken van Waterman staat. Deze laatste messiaanse cyclus is ingeluid door H.P. Blavatsky met de oprichting van de *Theosophical Society*. Joshua de Nazarener was degene die de messiaanse cyclus van het Vissentijdperk aankondigde. Daarom vind je het symbool van vissen zo vaak terug in de eerste christelijke geschriften en wordt Jezus ook een visser genoemd. Hij noemt zijn discipelen ook vissers van mensen.(19)

Jezus de Avatāra

Volgens de Esoterische Wijsbegeerte is er een directe lijn tussen Gautama de Buddha en Joshua de Nazarener. Achter de uiterlijke mens werkte een verheven bewustzijn. Dat bewustzijn verkeert in een andere sfeer, een spiritueel-goddelijk gebied. Het is te verheven om zich in deze, onze sfeer te manifesteren. Wil het contact maken met onze wereld, dan moet het een voertuig lenen dat wel tot deze sfeer behoort. Als je op de bodem van de oceaan onderzoek wilt doen, dan kun je dat niet met het lichaam dat we hebben. We moeten dan van een ander voertuig gebruikmaken.
Als een wezen dat te etherisch is voor onze wereld, ons een spirituele impuls wil geven, dan moet het een ander lichaam gebruiken. Dat lichaam moet natuurlijk een verheven en zuiver voertuig zijn, zodat het die goddelijke kracht kan ontvangen. Zo'n combinatie van wezens is een *tijdelijke* samenwerking en wordt een 'Avatāra' genoemd. Omdat deze manifestatie een tijdelijke samenwerking is, heeft ze als *samenstelling* geen verleden of toekomst.
Joshua was een Avatāra, gekomen aan het begin van het Vissentijdperk, om een bepaalde spirituele toon aan te slaan. Alle mystieke verhalen die over Jezus verteld worden, zijn te herleiden naar het avatārisch verschijnsel dat hij was. Zo zijn er veel gnostische teksten van het begin van onze jaartelling, die beweren dat Jezus een

schijnlichaam had, maar dat de *echte* Jezus – de gnostici spreken over de *levende Jezus* – niet dat lichaam was.[20]
Dat Jezus de Zoon van God was, zoals later door de kerken werd beweerd, is zeker niet terug te vinden bij de eerste Christenen.

Ebionieten

Naar alle waarschijnlijk waren die eerste Christenen de Ebionieten.[21] 'Ebioniet' is een naam die anderen aan deze joods-religieuze groep hebben gegeven, want zelf noemden zij zich niet zo. Evenmin noemden zij zich 'Christen'. 'Ebioniet' betekent 'arm', een 'arm mens'. De Ebionieten waren arm in de zin dat ze geen persoonlijke bezittingen hadden.
Ook de buddhistische monniken in die tijd waren arm. Ze bezaten alleen een bedelnap en wat persoonlijke spulletjes, precies zoals dat ook bij de Ebionieten het geval schijnt te zijn geweest.
Ook hun leefwijze was als die van buddhistische monniken. Ze waren strikte vegetariërs en in alle opzichten geweldloos. In het Nieuwe Testament wordt op verschillende plaatsen gewag gemaakt van het belang van armoe, van weinig bezit. We moeten geen schatten op aarde verzamelen, maar in de hemel, zegt Jezus.[22] Want, lezen we elders, nog eerder gaat een kameel door het oog van een naald dan een rijkaard het Koninkrijk der Hemelen binnengaat.[23] Als Paulus in zijn brief aan de Galaten schrijft niet de armen te vergeten, doelt hij dan niet op de Ebionieten?[24] Ofwel: we moeten de oorspronkelijke leer niet vergeten.
De Ebionieten waren niet per se gekant tegen de wetten van Mozes en de Joodse tradities, maar ze verzetten zich tegen de tirannieke dogmatiek van de Farizeeën, de meerderheid van de Joodse bevolking. De leer van de Ebionieten is het meest oorspronkelijke Christendom. Ze hadden geen dogma's. Ze legden sterk de nadruk op de essentiële eenheid van alle dingen.
Volgens Henri Corbin, groot kenner van de Islam, bleven groepen van de Ebionieten tot in de zesde eeuw in Arabië bestaan. De Christenen over wie de Koran spreekt, zouden zij geweest zijn.[25] En dat de Koran zo sterk de nadruk legt op de eenheid van Allah, is een echo van de leer van de Ebionieten. Ook het beeld dat de Islam heeft van Isa (Jezus) komt sterk overeen met dat van de Ebionieten en de latere gnostici. Ook Moslims menen dat Jezus in een schijnlichaam op aarde liep. Volgens Éliphas Lévi, een Frans filosoof, occultist, vrijmetselaar, kabbalist uit de negentiende eeuw, genoot Jezus bij de profeet Mohammed en zijn leerlingen groot aanzien, maar, zo beweerden ze, werden Jezus' discipelen op een dag krankzinnig en maakten ze van Jezus een god.[26]
De Ebionieten maakten van hem geen god, zelfs niet de zoon van God. Wel meenden ze dat hun grote Leraar een voertuig was van een inherente kracht, die in het Grieks 'Christos' wordt genoemd.

Jezus, Christus en chréstos

Het woord 'Christos' – dat letterlijk 'gezalfd' betekent – werd gebruikt om het geestelijke aspect in de mens aan te duiden; een aspect dat na intense training tijdens de inwijding door eigen inspanning geactiveerd wordt. Daarom werd een neofiet na een geslaagde inwijding gezalfd. Zo kreeg de term Christos – de gezalfde – de betekenis van het verlichtingsbeginsel in ons. Het is te vergelijken met het Sanskrit-woord *buddhi*.
Prins Siddhārtha werd na de beproevingen onder de Bodhiboom de drager van zijn innerlijke Buddha. Zo kan elk mens een Buddha-Christos worden, als hij zich vereenzelvigt met het verlichtingsbeginsel in zichzelf. De Christos of de Buddha leeft in ons en kan tot werkzaamheid gebracht worden. Christos is onze innerlijke redder.
Zelfs in de Bijbel vind je dit vrij gemakkelijk terug. Hoewel de brieven van Paulus voor een groot deel zijn vervalst, zal je er nooit verwijzingen in vinden naar de historische Jezus. Als Paulus over Christos spreekt, heeft hij het nooit over de historische Jezus maar over de innerlijke Christos, het buddhische aspect in ons bewustzijn. Christos leeft in mij, zegt hij in de brief aan de Galaten.[27] En hij wenst zijn leerlingen toe dat ze hard werken "opdat Christus gestalte in u moge krijgen".[28] En in de brief aan de Efeziërs zegt Paulus het nog duidelijker. Hij hoopt dat "Christos in uw harten woning moge maken". Althans, dit is de poëtische vertaling van onze Bijbel.[29] In het Grieks staat: *Dat gij Christos moogt vinden in uw innerlijke mens*.
De leerlingen op dit Pad van Inwijding werden *chréstos* genoemd. Hun beproevingen als leerling werden in het kruisigingsverhaal in de evangeliën symbolisch weergegeven. Pas als ze de beproevingen doorstonden werden ze een gezalfde, een Christos.
Daarom wilden sommige van de vroege Christenen zich geen 'Christen' noemen. Ze vonden dat aanmatigend. Ze hadden immers het Christos-beginsel in zichzelf nog niet geactiveerd. Justin Martyr (tweede eeuw) noemt dan ook zijn medegelovigen 'chréstians'. Lactantius (tweede en derde eeuw) zegt met betrekking tot het woord 'Christen': We moeten onszelf 'chrestenen' noemen, 'leerlingen'.[30]

'Chréstian' of 'chréstos' is een Oudgrieks woord, dat 'leerling', 'discipel' of 'kandidaat voor inwijding' betekent.
Voor de Ebionieten en de Nazareners was Joshua een Leraar, een Guru, die vanwege zijn zuiverheid, edelheid, zijn grenzenloze liefde en mededogen, model stond voor talloze mysterieverhalen, die later, zij het vaak in sterk gewijzigde vorm, in de evangeliën werden opgenomen.
Het waren echter inwijdingsverhalen, zoals die niet alleen bij de Joodse Mysteriën, maar ook bij die van de Grieken en Egyptenaren bestonden. Dus de figuur van Jezus in de evangeliën is geen historische persoon. Die historische mens Joshua, ingewijd in de Mysteriën van de Nazareners, werd als model gebruikt voor de Leraar in de Mysterieschool, of om het proces van inwijding versluierd uit te beelden.

Alexandrië: de smeltkroes

Na de Joodse opstand tegen de Romeinen, die in het jaar 70 eindigde met de vernietiging van de tempel van Jeruzalem, verspreidden de Joden zich over het grote Romeinse Rijk. Velen van hen vestigden zich in Alexandrië, de stad aan de monding van de Nijl. In de eerste eeuw waren er meer Joden in Alexandrië dan in Jeruzalem.
Maar in Alexandrië woonden ook Egyptenaren, Kopten, Grieken, Indiërs, Feniciërs, Romeinen, Perzen en anderen. Het was een kosmopolitische stad, waar veel uitwisseling plaatsvond van de ideeën en leringen van al die verschillende bevolkingsgroepen. In die smeltkroes heerste een open sfeer, er was de eerste uitgebreide bibliotheek. Men bestudeerde elkaars opvattingen.
Om een voorbeeld van die kruisbestuiving te noemen: tussen circa 250 tot 50 voor onze jaartelling werden in Alexandrië alle boeken van het Oude Testament in het Grieks vertaald. Deze oudste Griekse vertaling staat bekend als de Septuagint, dat zeventig betekent. Volgens een legende zouden namelijk 72 geleerden – zes uit elke van de twaalf Joodse stammen – hun bijdragen hebben geleverd.
Niet alleen het orthodoxe joodse geloof zou invloed hebben uitgeoefend. Het ligt voor de hand dat de Ebionieten en andere meer esoterisch-joodse groepen, die teruggaan op het Buddhisme, hun ideeën verspreid hebben, maar op hun beurt ook invloeden hebben ondergaan van andere religies en filosofieën. Vooral de neoplatonici – de bestudeerders van Plato – hadden een sterke invloed. Uit deze vermenging en samensmelting van ideeën van de verschillende joodse groepen en de neoplatonici, de hermetische school uit Egypte, de Griekse en Egyptische mysterieleringen, ontstonden allerlei stromingen, waaronder veel christelijk-gnostische groepen. Er ontstond ook een stroming die bepaalde leerstellingen rond Joshua ging dogmatiseren. Deze stroming ontwikkelde een orthodoxe leer, en kristalliseerde in het kerkelijke Christendom, dat heel ver afstaat van de oorspronkelijke leringen van Joshua de Nazarener, en van de Essenen, de Nazareners en de Ebionieten.
Er zijn vele manuscripten vernietigd door deze kerkelijke autoriteiten, waardoor we weinig weten van het oorspronkelijke Christendom. Daarom hebben we eeuwenlang gedacht dat de leer van de kerk het enige Christendom behelsde. Het is echter een later ontstane stroming, die wereldse macht kreeg en de oorspronkelijk christelijke groeperingen verketterde. De kerkelijk haat jegens de gnostische Christenen was zeer groot. Hun leringen werden verboden en hun manuscripten vernietigd.
Zo hebben waarschijnlijk uit vrees voor vervolging en uit angst dat hun papyrusrollen vernietigd zouden worden, de monniken nabij Nag Hammadi in Egypte, hun dertien codices – hun op papyrus geschreven boeken – die de kerk verboden had, in een kruik gedaan en in het Saharazand begraven. Hoeveel andere documenten zouden er nog in de Sahara begraven liggen?
Door het vernietigen van zoveel teksten was het vrijwel onmogelijk te achterhalen wat het oorspronkelijke Christendom inhield. Eeuwenlang wisten we alleen iets over de 'ketters' omdat hun tegenstanders over hen hadden geschreven. Pas na de publicatie van het majestueuze boek *Isis Ontsluierd* konden mensen zich op de hoogte stellen van het feit dat het Christendom uit een heel andere bron voortkwam en heel andere ideeën bevat dan wat de kerken ons eeuwenlang hadden voorgespiegeld.

Eén god of meer goden: de Elôhîm

Een van de verdraaiingen van het kerkelijke Christendom is het dogma van één oppermachtige god. Dat is een idee dat nergens in de oudheid terug te vinden is. Het oorspronkelijke Christendom leerde eveneens heel wat anders.
Het dogma van een almachtige god baseren de kerken op de boeken van het joodse geloof. Maar een iets nauwkeuriger bestudering van die boeken zou tot een andere conclusie moeten leiden. Het joodse geloof is weliswaar *nu* monotheïstisch, maar het is gemakkelijk vast te stellen dat het oorspronkelijk ook uitging van meerdere goden.
In schoolboeken en op zondagsscholen wordt het vaak voorgesteld alsof het monotheïsme een verhevener godsdienst is dan het polytheïsme, het geloof in meerdere

goden. De onontwikkelde mensheid, de 'heidenen', hadden een wat primitief geloof, maar de joodse en christelijke religie, en later ook de Islam, zijn in een verder voortgeschreden stadium van ontwikkeling en zij geloven slechts in één god. Zo is het algemene beeld.
Nu valt het onmiddellijk op – en in de geschiedenis van het Christendom is dat al heel vroeg vastgesteld – dat de god van Jezus een heel andere is dan die van het Oude Testament. Marcion van Sinope, een zeer invloedrijke theoloog die eind eerste, begin tweede eeuw leefde, stelde dat de wraakzuchtige god van het Oude Testament niet dezelfde *kon* zijn als de god van Jezus Christus, die naastenliefde voorstond. Dat idee werd door de orthodoxen niet in dank afgenomen. Het zou de duivel zijn geweest, die deze gedachte Marcion had ingefluisterd.(31) De duivel wordt vaak van stal gehaald als andere argumenten niet te vinden zijn.
Toch, als je de zaak nuchter bekijkt, dan zie je een enorme discrepantie tussen de god van het Oude en Nieuwe Testament. Ook moderne theologen is dit opgevallen. Gek genoeg komen ze uiteindelijk toch tot de conclusie, dat de god in het Oude en Nieuwe Testament dezelfde god is. De feiten wijzen echter een totaal andere richting uit. Die feiten liggen al voor het oprapen in de eerste verzen van de Bijbel. In *Genesis*, het eerste Bijbelboek, wordt gesproken over de *Elôhîm*. Die Elôhîm zweefden over de wateren en vormden de aarde, zo zou je het eerste vers kunnen vertalen. Het Hebreeuws laat vele vertaalmogelijkheden toe. Maar dat het woord 'Elôhîm' een meervoudig woord is, daarover bestaat geen enkele twijfel. Gottfried de Purucker legt ons uit dat dit een merkwaardig woord is. Het eerste deel is *el*, wat 'god' of 'godheid' betekent. Hiervan is het tweede deel afgeleid, namelijk de vrouwelijke vorm *elôh*, 'godin'. *Îm* is het mannelijke meervoud. Als we dus elk element in dit ene woord vertalen, betekent het: god-godin-meervoud. Ofwel, er is sprake van een schare van androgyne goden.(32) In de Bijbel wordt ook gesproken over Eloah, de enkelvoudige God.
Ondertussen begint ook langzaam de wetenschappelijke wereld te beseffen – of liever gezegd te erkennen – dat Elôhîm grammaticaal een meervoudig woord is.(33) Sommige geleerden beweren dat het van de context afhankelijk is of je het met god of goden, of zelfs met engelen of rechters moet vertalen.(34)
Nu is vertalen niet interpreteren. Het zou dan ook veel wetenschappelijker zijn als je een meervoudig woord vertaalt met een meervoudig woord. Of nog beter: laat de term Elôhîm staan. Iedereen kan dan zijn eigen betekenis eraan toekennen.
Nu zal dat laatste door de kerken niet snel worden toegestaan, want als het dogma van de almachtige god ter discussie wordt gesteld, stort het hele bouwwerk van de kerk als een kaartenhuis ineen. Vooral als je de eerste verzen van *Genesis*, zonder geweld aan te doen aan de Hebreeuwse grammatica, anders vertaalt. De Purucker vertaalt de eerste verzen als volgt:

In een schare (of menigte) vormden de goden (Elôhîm) zich tot de hemelen en de aarde.
En de aarde werd etherisch.
En duisternis lag over het oppervlak van de ether.
En de ruach (de geest-ziel) van de goden (Elôhîm) zweefde rond, broedend.(35)

Deze idee sluit volledig aan bij alle andere zogenaamde scheppingsverhalen, waarbij nooit sprake is van een scheppen uit het niets, maar veeleer van een wakker schudden, een opwekken en daarmee vormen van werelden, van wezens, zoals mensen.
Als het je om *waarheid* te doen is, zou je je de vraag moeten stellen of het logisch is dat wij door een god uit het niets zijn geschapen. Is dit geen filosofische en wetenschappelijke ongerijmdheid, waar gedurende de twintig eeuwen kerkgeschiedenis vele denkers op gewezen hebben? Hoe kan een god die almachtig en grenzenloos is iets scheppen? Als hij iets schept wat er voorheen niet was, dan is hij niet grenzenloos. En als hij almachtig, alwetend en algoed is, waarom heeft hij dan een onvolmaakte wereld geschapen met zoveel leed?
Is het niet logischer te veronderstellen, dat in de Grenzenloosheid alles altijd bestaan heeft en altijd zal blijven bestaan? Is een cyclisch proces, waarin actief en passief leven elkaar afwisselen, en waarbij verder ontwikkelde wezens de sfeer emaneren, waarin minder ver ontwikkelde wezens zich kunnen manifesteren, niet een logischer idee? (Lees de drie Grondstellingen van de Theosofie op de binnenkant van *Lucifer* als je deze idee wilt overdenken.) Geen van de wezens is volmaakt, maar leert op zijn niveau steeds meer van zijn vermogens tot uitdrukking te brengen. Het lijden van de mensheid is te verklaren met het feit dat we als onvolmaakte wezens in dit leerproces zitten.

Veel goden

Niet alleen uit het woord 'Elôhîm' blijkt het polytheïstische

karakter van de joodse godsdienst. Heel duidelijk blijkt dat ook uit de wijze waarop nu nog steeds de joodse god wordt aangesproken, namelijk met de term *Adonai*, dat mijn heren (meervoud) betekent. Nu legt men dit wel uit als een *pluralis majestatis*, een eerbiedige wijze van spreken, maar is dat een steekhoudend argument?

Het joodse geloof kent naast Elôhîm en Adonai ook namen voor god. Omdat in het Hebreeuws de klinkers niet worden opgeschreven werd aanvankelijk naar god verwezen met JHWH. De moderne wetenschappelijke schrijfwijze is Jahweh. Maar ook de naam Jehova wordt gebruikt; die naam is samengesteld uit de medeklinkers JHWH en de klinkers van het woord 'Adonai'. Verder wordt ook de naam 'el Shadai' gebezigd. Alle namen die één god aanduiden. Is er nu één of zijn er meer goden, kun je je afvragen. De sleutel tot dit mysterie ligt in de naam *Tzevaot*, (*Sabaoth* in het Latijn), waarmee eveneens god wordt aangeduid, maar dat letterlijk 'legers' betekent. Vaak wordt het in combinatie met Adonai gebruikt, en dan wordt vertaald als 'Heer der Heerscharen'. Er is dus een god die het hoofd van een schare van goden is. Dus Jahweh, de god van het Oude Testament, is de stamgod van het Joodse volk. Vergelijk het met de honderden heiligen uit de Katholieke Kerk. Sommige van die heiligen zijn schutspatroon van een land of een stad. Sint Joris met de draak is bijvoorbeeld de schutspatroon van Ierland en van de stad Rio de Janeiro. In de geschiedenis van het Joodse volk ontstond dus de idee dat van de vele goden er één de grootste was, en speciaal voor het Joodse volk was.

Je vindt dit in de Bijbel ook terug. In *Nehemia* lees je dat Ezra de hele bevolking van Jeruzalem bij elkaar roept en dan afdwingt dat ze voortaan alleen nog maar de oppergod Jahweh als de enige god mogen erkennen.[36]

Op vele plekken wordt er dan ook verwezen naar meerdere goden. Het eerste van de tien geboden stelt dat je geen andere god dan Jahweh mag dienen en eerbiedigen.[37] Er zijn dus wel andere goden. In *Exodus* lezen we: "Heer, wie is u gelijk onder de goden?"[38] In *Deuteronomium* wordt Jahweh als volstrekt gelijkwaardig beschouwd aan wat men 'vreemde goden' noemt.[39] En in een psalm wordt gezongen over de God der goden.[40] En ik kan vele andere passages noemen waaruit het geloof in veel goden blijkt. Je kunt je afvragen of men de Bijbel wel leest of dat het meer een relikwie is dat je zondags meeneemt naar de kerk.

Hiërarchieën met een god als top

Dat het idee van meer goden heel natuurlijk is, bewijst het feit dat toen de Christelijke Kerk de alleenheerschappij had en het geloof in meerdere goden werd verboden, het godsdienstige instinct van de bevolking heiligen voor de goden in de plaats stelde. Men verving goddelijke krachten door dode mensen, een instinctieve maar droevige terugkeer naar de heidense opvatting uit de oudheid. Immers, alle religies en filosofieën uit de oudheid gingen uit van goden.

Die goden moet je je echter niet voorstellen zoals dat in de exoterische godsdiensten wordt gedaan. Zie de Natuur of de Kosmos als een levend organisme. Achter alle verschijnselen zit een bewuste kracht. Die bewuste kracht vindt haar oorsprong in de goddelijke Natuur, de essentiële eenheid van alle levensuitingen. Er is geen dode materie. Alles leeft. Het leven manifesteert zich in hiërarchieën van levende wezens, die alle op een andere sport van de levensladder staan, ofwel een ander bewustzijnsniveau hebben. Zo verhoudt de mens zich tot de dieren, zoals de goden zich tot de mens verhouden.

Alles heeft zijn diepste wortel in het goddelijke. Ofwel, alles wat bestaat, van het kleinste atoom tot een sterrenstelsel van miljarden zonnen, is de uitdrukking van (een) goddelijke kracht. Zodra dat idee verloren raakt, worden de goden antropomorfisch voorgesteld. De mens begrijpt niet dat hij onderdeel is van de levende Natuur. Men plaatst het goddelijke buiten zich en beseft niet dat men zelf in zijn hogere natuur een god is.

Dat vond ook plaats toen het idee van een stamgod onder de Joden geboren werd. Daardoor ontstond een sterk gevoel van superioriteit, de waan het uitverkoren volk te zijn. Deze mentaliteit is door de kerken overgenomen en heeft onder andere tot kruistochten, rechtvaardiging van de slavernij en kolonialisme geleid.

De god van het Nieuwe Testament

Dit totaal verwrongen beeld van een god, dat tot veel ellende heeft geleid, zou ons bespaard zijn gebleven, als de god uit het Nieuwe Testament meer in onze belangstelling had gestaan. Wie is dan de god waar Jezus zich toe richt?

Jezus spreekt die god nooit met de Hebreeuwse naam van Jahweh aan. De vertalers van de Bijbel is dat natuurlijk opgevallen. En sommigen hebben toch, hoewel het in de Griekse tekst van het Nieuwe Testament niet zo staat, de naam Jehova ingevoerd. Dat is natuurlijk het corrumperen van de oorspronkelijke tekst.

Wat zijn dan wel de namen waarmee Jezus verwijst naar god?

Soms is dat *Kyrios* (heer), soms ook 'God van mij'. Vaak spreekt Jezus God aan met het Aramese woord *Abba*, wat 'Vader' betekent. Soms ook met 'Vader in de Hemelen'.[41] Het is volstrekt willekeurig om deze Vader gelijk te stellen met de jaloerse god uit het Oude Testament.
'Vader' is een woord dat in meer godsdiensten gebruikt wordt. In veel Afrikaanse landen spreekt men over de vaderen of voorvaderen, als zijnde degenen die ons voortgebracht hebben. In de vedische literatuur worden de goden *Pitris* genoemd. Pitri betekent 'vader'. Zij hebben ons verwekt. Niet in de zin dat we door hen uit het niets zijn geschapen, maar dat we als een straal, als een stroom van bewustzijn, uit deze Vaderen zijn voortgevloeid.
Die Pitri's worden in zich hiërarchisch verhoudende klassen ingedeeld. Elk van de klassen stond aan de wieg van een bewustzijnsaspect van de samengestelde natuur, die elk mens is. De hoogste Pitri's – ze worden ook wel *Dhyāni-Chohans* genoemd – projecteerden uit zichzelf onze hogere natuur. In die zin zijn ze onze Vader, onze innerlijke God. Die innerlijke God is een onlosmakelijk deel van wat je figuurlijk gesproken, het eeuwig brandende kosmische vuur kunt noemen. De essentiële eenheid die aan alles wat bestaat ten grondslag ligt.
Een vader is de bron van waaruit je voortkomt. Die bron zou je niet moeten opvatten als iets wat buiten je staat, maar als je eigen innerlijke ZELF. Het is dat element in jezelf dat de dood overwint, dat duurzaam is, dat de wortel of het zaad is van waaruit je voortkomt, en wat je in diepste wezen bent. Het is je innerlijke God. Daarom kun je aan hem gelijk worden. Niet door genade, maar door zelfwerkzaamheid, zoals we straks zullen laten zien.
Als Jezus in de evangeliën spreekt over zijn "Vader in de Hemel", dan heeft hij het niet over een antropomorfische, buiten ons staande god, maar dan verwijst hij naar ons eigen spiritueel of goddelijk ZELF. Dat ZELF is in essentie één met het Universele ZELF, met het hart van het Universum.
Daarom lezen we in het evangelie van Marcus dat we in de *binnenkamer* moeten gaan, als we met onze innerlijke God willen communiceren.[42] En het Koninkrijk der Hemelen – de toestand waarin de innerlijke God verkeert – is logischerwijs niet buiten ons, maar zoals nadrukkelijk in de evangeliën staat: het is in ons.[43]

De innerlijke God en de naasten

Als we het voorbeeld van Jezus willen volgen, dan zullen we de wil van die innerlijk God en niet onze persoonlijke wil gehoorzamen. Immers, 'niet mijn wil, maar uw wil geschiede'.[44] Onze persoonlijke wil gaat vaak uit van de afgescheidenheid van ons individuele bestaan, hetgeen leidt tot allerlei persoonlijke en zelfzuchtige begeerten, terwijl als we de wil van de Vader volgen, we ons vereenzelvigen met al wat is, wat het mededogen in ons wakker zal maken en waardoor we het welzijn van al wat leeft nastreven.
Heel duidelijk wordt dat uitgelegd in een passage in het evangelie van Mattheüs. Weliswaar wordt in dit fragment niet gesproken over de Vader maar over *de Heer, uw God*; het is echter evident, dat het dezelfde innerlijke goddelijkheid betreft.
Jezus wordt uitdagend gevraagd wat het grootste gebod is. Hij antwoordt:

Heb de Heer, uw God, lief met heel uw hart,
en met heel uw ziel, en met heel uw verstand.
Dit is het eerste en belangrijkste gebod.
En het tweede is hieraan gelijk:
Heb uw naaste lief als uzelf.
De hele Wet en de Profeten hangen af van deze twee geboden.[45]

Dus het liefhebben van de innerlijke God is hetzelfde als het liefhebben van je naaste. Dit kan alleen betekenen dat die naaste hetzelfde is – althans in essentie hetzelfde is – als de innerlijke God.
De Heer, uw God, overeenkomstig het taalgebruik van die tijd, is het allesomvattende goddelijke. Of anders geformuleerd: de goddelijkheid in een mens is het bewustzijnsaspect dat zich bewust is van de essentiële eenheid van het leven. Iemand die dat liefheeft, heeft het Al lief. En als je alles liefhebt, heb je logischerwijs ook de ander lief.
Die liefde waar hier sprake van is, is dan ook geen persoonlijke liefde. Dat is eigenliefde, en die is beperkt, en leidt maar al te vaak tot egoïsme. Als er hier gesproken wordt over het liefhebben van *de naaste als uzelf*, dan wordt er niet gedoeld op het persoonlijk zelf, maar op het Hoger Zelf, en het Hoger Zelf *is* de innerlijke God. En omdat die innerlijke God in het besef van eenheid leeft, heb je ook je naasten lief als je je innerlijke God liefhebt. Onze naaste is in zijn diepste wezen hetzelfde als wij. De mens die zijn naaste liefheeft, houdt noodzakelijkerwijs ook van zichzelf — maar dan wel van zijn beste, hoogste, fijnste en verhevenste Zelf, de Christos in zichzelf.[46]
Het is die Christos die we in onszelf moeten wekken. Daarin ligt onze 'redding' en die van de wereld.

Zelfwerkzaamheid of genade

Dus net als andere religies gaat het oorspronkelijke Christendom ervan uit dat we alleen door zelfwerkzaamheid onze zaligheid kunnen bewerkstelligen. Maar waar komt dan het kerkelijke dogma vandaan dat de mens alleen door genade gered kan worden? De onderbouwing van dit idee vind je in een berucht vers in het evangelie van Marcus.[47]

Wie gelooft en zich laat dopen, zal behouden worden, maar wie niet gelooft, zal gedoemd zijn.

Als je de wreedheid van een dergelijke spreuk op je laat inwerken, dan begrijp je hoe het kon gebeuren, dat in latere eeuwen mensen, zoals Calvijn, op deze verzen voortbouwend, konden beweren dat al voor de geboorte vaststond of iemand gered zou zijn door genade of niet. Niet geloven in het zoenoffer van Jezus betekent veroordeeld worden.

Ziehier de basis voor angst voor de dood. Als je niet het ware geloof hebt, ben je verdoemd.

Hoe is een dergelijke onchristelijke uitspraak te rijmen met de liefde en vergevingsgezindheid die Jezus predikt in de Bergrede?

Dat is niet te rijmen! Dit beruchte vers is dan ook een interpolatie, een latere toevoeging. Ofwel, de Griekse tekst is gecorrumpeerd door de kerkelijke autoriteiten. En het merkwaardigste is, dat dit ook bekend is. In de Bijbel-editie van Oxford en Cambridge van 1881 staat in een voetnoot bij dit vers dat de twee oudste Griekse handschriften, en enkele andere bronnen, dit vers weglaten.[48] Nee, de oudste Griekse versies laten deze verzen niet weg, de nieuwere hebben ze erbij gezet, hebben ze dus verzonnen. Het doel daarvan was evident: het dreigen met hel en verdoemenis, gaf de kerkelijk autoriteiten macht. Het idee van de hel heeft tientallen generaties overweldigd met angst voor de dood. Je wist nooit zeker of je de genade deelachtig zou worden.

Maar het idee van genade is niet christelijk, is niet te vinden bij de eerste Christenen, zoals je zelfs in de Bijbelteksten van het Nieuwe Testament kunt terugvinden. Wat de mens zaait, zal hij oogsten, lezen we in de brief van Paulus aan de Galaten.[49] Een kortere definitie van de leer van karma kunnen we niet geven.

Als deze uitspraak waar is, betekent het dat wat we nu oogsten, we in het verleden hebben gezaaid. En dan spreken we natuurlijk over de leer van reïncarnatie. Die leer is, toen de bisschoppen de geloofsartikelen van de kerken samenstelden, 'gecanceld', maar het is zonneklaar dat reïncarnatie tot het oorspronkelijke Christendom behoorde.

De Ebionieten, Nazareners en Essenen waren Buddhisten, die uitgingen van de leer van reïncarnatie en karma. Maar ook de neoplatonici, Plato, en de vele andere religieuze groepen in Alexandrië gingen van reïncarnatie uit. De kerkvader Origenes van Alexandrië (185-254), die de eerste christelijke theoloog wordt genoemd, ging uit van een voorexistentie van de menselijke ziel. Dus zelfs in de derde eeuw van onze jaartelling waren er nog Christenen – en Origenes is niet de minste – die het dogma verwierpen dat bij elke geboorte God een nieuwe ziel schept, iets wat de kerken nu nog steeds geloven.

Hoewel de leer van reïncarnatie door de kerk is geschrapt, zijn er in de Bijbel tientallen plekken die zinspelen op reïncarnatie, zowel in het Oude als Nieuwe Testament. Om er slechts enkele te noemen:

Op verschillende plekken staat dat Johannes de Doper de profeet Elia is.[50] Dus de oudtestamentische profeet Elia werd in zijn nieuwe reïncarnatie Johannes de Doper. Een duidelijker voorbeeld van reïncarnatie is er niet.

Heel ander voorbeeld: in het evangelie van Johannes[51] vragen de discipelen aan Jezus, wijzend op een blindgeborene: *Rabbi, wie heeft er gezondigd, deze man of zijn ouders, dat hij blind geboren is?*

Klaarblijkelijk gaan de discipelen ervanuit dat er voor dit leven een ander leven is, want anders zou de blindgeborene toch niet gezondigd kunnen hebben. Eigenlijk stellen ze de vraag: is de toestand van de mens toe te schrijven aan wat hij voor de geboorte gedaan heeft, of is er sprake van erfelijkheid? Jezus antwoordt niet: 'Je weet toch dat hij niet gezondigd kan hebben, want God schept voor elke nieuwe baby een ziel.' Dat is namelijk de officiële leer van de kerk. Nee, hij antwoordt 'dat er geen sprake is van zonde, maar dat de werken van God door deze blindgeborene zichtbaar zouden worden'. Ofwel, de oorzaken uit het verleden moeten zich manifesteren.

In de *Pistis Sophia*, een in het Koptisch geschreven gnostisch geschrift, wordt dezelfde leer onderwezen. Uit het hieronder staande citaat blijkt dat in de nieuwe incarnatie je geconfronteerd wordt met de daden (de 'zonden' wordt het genoemd) uit je vorig leven.

Als integendeel een ziel één of twee of drie keer heeft gezondigd, dan zal ze weer teruggegooid worden in de wereld overeenkomstig het soort zonden dat ze gepleegd heeft…[52]

Ten slotte een citaat uit het Oude Testament, uit het boek *Jeremia*. De Heer zegt: *voordat ik je vormde in de moederschoot, had ik je al uitgekozen*.[53] Dus ook hier is sprake van een bestaan voor de geboorte.
Welk een enorme stap naar een menswaardiger en op ethiek gebaseerde samenleving zouden we kunnen maken, als Christenen, tot welke kerk ze ook mogen behoren, gingen nadenken over het feit dat het oorspronkelijke Christendom karma en reïncarnatie onderwees.

Plaatsvervangend lijden

Als karma een feit is, dan kan het dogma van plaatsvervangend lijden niet waar zijn. Het is uitgesloten dat je door genade of geloof zalig kunt worden. Het gaat erom dat je zelfstandig de hogere bewustzijnsaspecten in je tot leven brengt, dat je het Christusbeginsel in je ontwikkelt. Hoe kan dan het dogma dat Jezus voor ons aan het kruis gestorven is, in de kerkleer zijn gekomen?
Dat dogma heeft een esoterische achtergrond. Wil je iets daarvan begrijpen, dan zul je enige kennis moeten hebben van esoterisch onderricht, en de karmische relatie tussen Leraar en leerling.
We moeten zelf onze Christos-natuur wekken, maar zonder Leraren is dat heel moeilijk. De Leraren wijzen je de weg en ondersteunen je bij het betreden van spirituele werelden, die voor ons nog onbekend zijn. Ze kunnen echter alleen de weg wijzen. De leerling moet zelf het innerlijke werk doen.
In hun esoterisch onderricht zullen de Leraren de leerlingen bepaalde kennis geven, bepaalde wetmatigheden uitleggen. Daarmee stellen ze de leerling in staat zich in een bepaalde richting te ontplooien. En hoewel de esoterische leraren hun leerlingen zorgvuldig uitkiezen, is er nooit een honderd procent zekerheid dat de leerling met de hem gegeven kennis alleen het welzijn van de hele mensheid beoogt. Hij kan die kennis gebruiken voor zelfzuchtige doeleinden. Of hij kan door fanatisme die kennis verminken en ontheiligen.
Wie is daar dan verantwoordelijk voor, karmisch gezien? Natuurlijk de leerling die de regels, de instructies van zijn Leraar, in de wind slaat. Maar ook de Leraar, die immers de leerling in staat stelt door het geven van kennis, die kennis te ontheiligen. Hoewel hij dus geen schuld draagt in de zin dat hij kwade opzet had, zal de Leraar ook de karmische consequenties van zijn onderwijs moeten dragen.
Als je te goeder trouw iemand uitlegt hoe een motor van een scooter werkt, en als die ander die kennis gaat gebruiken om die scooter op te voeren, waardoor hij een ongeluk krijgt, dan ben je daar karmisch mee verbonden.
Laten we dan teruggaan naar de oorsprong van het Christendom, naar die groeperingen van joodse Buddhisten, die geïnspireerd waren door de Avatāra Joshua de Nazarener. We weten niet wie op een gegeven moment deze joods-buddhistische Leraar als model heeft gebruikt voor het verhaal van inwijding, zoals dat in de evangeliën wordt weergegeven. We weten wel dat dit verhaal totaal verkeerd geïnterpreteerd werd, en dat het werd opgevat alsof 'de Zoon van God' voor ons aan het kruis is gestorven, zodat wij zalig kunnen worden, mits we maar geloven.
Nu zou je kunnen zeggen dat Joshua de Nazarener en de Ebionieten of Nazareners daar niets mee te maken hebben. Het is toch hun schuld niet, dat de leringen degenereerden? Toch is er een duidelijke karmische link. En ook de mededogende krachten en invloeden vanuit de Loge van Wijsheid en Mededogen hebben daar een rol in gespeeld. Het mededogen van deze Meesters moet overweldigend groot zijn geweest. Gautama de Buddha, als vertegenwoordiger van de Loge, legde het fundament van de leer zoals wij die nu kennen. Dankzij Aśoka verspreidde die zich en ontstonden joods-buddhistische gemeenschappen, die de Avatāra Joshua de Nazarener de mogelijkheid boden de impuls verder te verspreiden.
Maar de spirituele impuls verwaterde en er ontstond een kerk, die, naarmate de jaren verstreken, sterk degenereerde, zodat de oorspronkelijke boodschap verloren ging. Die kerk splitste zich uit in de duizenden verschillende kerkgenootschappen over grote delen van de wereld. Alle misverstanden en al het onheil die in latere eeuwen uit die impuls zijn voortgekomen, zijn in een zeker opzicht ook de karmische erfenis van degenen die aan deze impuls hebben bijgedragen. Ze zijn ze daar karmisch mee verbonden.
Dat de oorspronkelijke leringen sterk gedegenereerd zijn, is niet te wijten aan de Meesters van Wijsheid en Mededogen, niet te wijten aan Joshua en de eerste Christenen. Maar niettemin dragen zij een karmische verantwoordelijkheid, want zij waren het die de grondslag ervan legden. *Dat* is precies het idee van het plaatsvervangend lijden.
Daar komt nog iets bij, waaruit blijkt dat hun mededogen enorm groot is. De Meesters wisten namelijk dat de leer zou gaan degenereren. Zo'n honderd jaar voor onze jaartelling ging de mensheid een korte neerwaartse spiraal in, een tijdperk dat Plato een tijd van geestelijke onvruchtbaarheid noemt. De Meesters, die de cycli der

natuur kennen, wisten dit, maar gaven niettemin de spirituele impuls van Jezus de Avatāra, omdat het Christendom, zelfs in zijn gedegenereerde vorm, tenminste iets van spirituele hoop aan de mensheid kon geven. Zo kon de donkere tijd die eraan kwam, iets draaglijker worden. Ondanks de degeneratie zijn mensen als Meester Eckhart, Lev Tolstoj, Martin Luther King en anderen door het Christendom – met name de ethiek zoals in de Bergrede te vinden is – geïnspireerd en hebben een nuttige bijdrage aan het spirituele welzijn van de mensheid geleverd.
We zijn nu ruim tweeduizend jaar verder en het zou de twee miljard mensen die zich Christen noemen eer aandoen, als ze oprecht, open en ondogmatisch, de oorsprong van hun godsdienst gaan onderzoeken. Als ze diep genoeg graven zullen ze zeker bij de Theosofia komen.

Referenties

1. H.P. Blavatsky, *Isis Ontsluierd. Deel II,* p. 251 (originele Engelse uitgave).
2. Bron: *Wikipedia*, lemma 'Griekse Evangelie van de Egyptenaren'.
3. *Bijbel. Genesis* 6 -7.
4. Dit is op veel plekken in het *Oude Testament* te vinden, bijvoorbeeld: *Deuteronomium* 7:6 en 14:2.
5. *Bijbel. 2 Samuël,* 11-12.
6. *Bijbel. 2 Samuël*, 12:31 en *Bijbel. 1 Kronieken* 20:3.
7. *Bijbel. Richteren* 16:29.
8. In het boek 'De esoterische achtergrond van het Christendom' verklaart de vorige Leider van de TSPL, D.J.P. Kok, de symboliek van enkele van die bijbelse mythen.
9. Bron: *Wikipedia*, lemma 'Essenen'.
10. H.P. Blavatsky, *Isis Ontsluierd. Deel 2.* Verspreid over deel 2 zijn er 74 passages over de Essenen.
11. Zie ref. 9.
12. *Bijbel. Lucas* 4:13-4.
13. Iamblichus, *Life of Pythagoras.* Vertaling T. Taylor, p. 10. Aangehaald in: *Isis Ontsluierd,* p. 145 (originele Engelse uitgave).
14. *Bijbel. Mattheus* 17:2, *Bijbel. Marcus* 9:3 en *Bijbel. Lucas* 9:29.
15. H.P. Blavatsky, *Isis Ontsluierd. Deel 2*, p. 127 (originele Engelse uitgave).
16. Zie ref. 15, p. 130 en 290 (originele Engelse uitgave).
17. Zie ref. 15, p. 137 en 176-177 (originele Engelse uitgave).
18. Zie ref. 15, voetnoot p. 127 (originele Engelse uitgave).
19. *Bijbel. Mattheüs* 4:19.
20. Zie bijvoorbeeld: *De openbaring van Petrus, De tweede verhandeling van de Grote Seth, De Brief van Petrus aan Filippus*. Deze boeken horen alle tot de Nag Hammadi-geschriften.
21. Zie ref. 15, p. 180 (originele Engelse uitgave).
22. *Bijbel. Mattheüs* 6:19-21.
23. *Bijbel. Mattheüs* 19:24, *Bijbel. Marcus* 10:25, *Bijbel. Lucas* 18:25.
24. *Bijbel. Galaten* 2:10.
25. Henri Corbin, *Divine Epiphany and Spiritual Birth, Man and Transformation.* London, Routledge Kegan Paul, 1964, p. 75. Papers from the Eranos Yearbooks, Vol V.
26. H.P. Blavatsky, *Isis Ontsluierd*. Zie ref. 15, p. 480 (originele Engelse uitgave).
27. *Bijbel. Galaten* 2:20.
28. *Bijbel. Galaten* 4:20.
29. *Bijbel. Efeziërs* 3:17.
30. H.P. Blavatsky, 'The esoteric character of the Gospels'. In: *Collected Writings. Vol. VIII,* p. 175.
31. Bron: *Wikipedia*, lemma 'Marcion van Sinope'.
32. Gottfried de Purucker, *Grondslagen der Esoterische Wijsbegeerte*, hoofdstuk 8.
33. Barend Voorham, 'Schiep God, of scheidden de Goden – Nieuwe kijk op de eerste verzen van de Bijbel'. Artikel in: *Lucifer*, no. 6, december 2009, p. 113 -118.
34. In *Bijbel. Exodus* 12:12 en 21:6 wordt Elôhîm als goden vertaald; in sommige Engelse Bijbelvertalingen staat 'rechters'.
35. *Bijbel. Mattheüs* 22:37-40.
36. *Bijbel. Nehemia*, 8-10.
37. *Bijbel. Exodus* 20:1-17 en *Bijbel. Deuteronomium* 5:6-21.
38. *Bijbel. Exodus* 15:11.
39. *Bijbel. Deuteronomium* 32:12.
40. *Bijbel. Psalmen* 50:1.
41. *Bijbel. Mattheüs* 5:16, 5:45 en 7:2 en *Bijbel. Lucas* 11:2.
42. *Bijbel. Mattheüs* 6:6.
43. *Bijbel. Lucas* 17:21.
44. *Bijbel. Mattheüs* 26:39 en 42, *Bijbel. Markus* 14:36, *Bijbel. Lucas* 22:42.
45. *Bijbel. Mattheüs* 22:37-40.
46. Gottfried de Purucker, *The Esoteric Tradition. Volume I,* p. 243-44.
47. *Bijbel. Marcus* 16:16.
48. Zie ref. 30, p. 206.
49. *Bijbel. Galaten* 6:8.
50. *Bijbel. Mattheus* 11:14 en 17:10-13.
51. *Bijbel. Johannes* 9:1-3.
52. Pistis Sophia, Zesde druk. Rozenkruis Pers, 2025, p. 103.
53. *Bijbel. Jeremia* 1:5.

Uw vragen

Kun je de beproevingen die, volgens de religieuze geschriften, plaatsvonden in de woestijn en onder de bodhiboom ook plaatsen in de wereld van nu?

Jazeker. Ieder mens zal beproevingen oproepen, en dat gebeurt als hij het vaste besluit neemt om iets te worden wat hij nog niet is, om vanaf dat moment volgens een ethisch hoger ideaal of edeler norm te gaan leven. Des te intenser dat vaste besluit is, ja, wanneer je een gelofte aflegt aan je eigen Hoger Zelf, des te intenser de beproeving zal zijn.

Laat ik een simpel voorbeeld geven. Als ik gezonder en verantwoorder wil leven en geen vlees meer wil eten en niet meer wil roken, wat ik vroeger graag deed, dan zal ik ongetwijfeld beproefd worden. Dan kom ik bijvoorbeeld al snel in de situatie dat iemand mij een sigaret aanbiedt, of dat ik een stukje vlees op mijn bord krijg geschoven. En dan is er de beproeving. Houd ik vast aan mijn besluit. Zeg ik dan: "Nee, dat wil ik niet"? Dat zijn simpele voorbeelden, maar hetzelfde geldt als we onszelf voornemen edeler te leven. Stel dat we besluiten: "Ik wil gaan leven volgens een spirituele wetmatigheid, en onzelfzuchtig zijn, mededogend zijn, altijd vriendelijk zijn. Ik wil daarop mijn denken en doen afstemmen. Zoals: kwaad niet meer met kwaad bestrijden, zoals dat in de *Bergrede* staat. Niet alleen goed zijn voor de goeden, maar ook goed zijn voor de kwaden, opdat die goed moge worden, zoals in de *Tao Teh King* paradox 38, van Lao-tse staat. Als je dat serieus meent en je doet een gelofte ten opzichte van je eigen innerlijk zelf, dan word je beproefd. Want onze oude, persoonlijke gewoonten, die zijn er nog. En juist omdat we een innerlijke stap vooruit willen doen, ze los willen laten, manifesteren ze zich nu als een weerstand of verleiding die ons neigt terug te duwen in ons oude zelf. Zo ontstaat de innerlijke beproeving.

Kijken we naar wat het evangelie zegt over de beproeving van Jezus, dan lezen we dat Jezus 'satan' overwint. Met 'satan' wordt geen wezen buiten hem bedoeld, maar de lagere elementen in zijn eigen persoonlijkheid. Jezus bewijst dat hij daartoe geen aantrekkingskracht meer voelt, ze verleiden hem niet meer. Hij leeft vanuit zijn hoger, wijzer Zelf. Dankzij die wijsheid heeft hij zijn lagere neigingen leren doorzien, onmachtig gemaakt. Niet dat hij die persoonlijke eigenschappen heeft gedood – wat onverstandig is want we hebben ze nodig als instrumenten – maar dat hij er de meester over geworden is, waardoor ze geen invloed meer op zijn denken kunnen uitoefenen. Die persoonlijke elementen zijn nu zijn dienaren, in plaats van dat ze de dienst uitmaken.

Hetzelfde geldt voor de Buddha, die onder de bodhiboom beproefd wordt door Mara, de verpersoonlijking van lagere begeertes. De Buddha ziet de illusie van al die verlokkingen in. Ja, de legerscharen van Mara schieten pijlen op hem af, maar die veranderen in bloemen die naar beneden vallen. Dat wil zeggen: de Buddha ziet die verleidingen, die ondeugden niet meer. Hij ziet dat alles wat wij in deze wereld als genot ervaren, dat dat māyā, illusie is. En dus kan hij glansrijk door die beproevingen heen komen.

Soortgelijke verhalen komen we tegen in alle religies, zoals in het Hinduïsme, in *De Bhagavad-Gītā*, die de beproeving van Arjuna schetst. Arjuna staat tegenover een groot leger, dat symbool staat voor al zijn eigen gehechtheden en ondeugden. Ja, hij moet al die lagere elementen in zichzelf 'doden'. Dat woord 'doden' moeten we niet letterlijk nemen. Hij doodt hun *macht* over hemzelf, door ze te beheersen, erboven te staan.

In de *Bijbel, Exodus*, wordt gesproken over Mozes, die zijn volk 10 geboden gaf. Is Mozes een historisch figuur of niet?

Hij is het beide. Hij is een historisch figuur, een ingewijde, die in Egypte aan het hoofd stond van een mysterieschool, waarin delen van de Universele Wijsheid werden onderwezen.(1)

Ook Jezus heeft werkelijk geleefd. En zoals het evangelieverhaal in de *Bijbel* geen beschrijving is van zijn persoonlijke leven, zo is het verhaal van de uittocht uit Egypte, onder leiding van Mozes ook geen historisch verhaal.(2) Zoals vaak gebeurde, werd rondom de naam van de historische figuur Mozes (en soms sommige andere historische feiten) een verhaal geweven met een symbolische betekenis. Mozes is daarin het 'modeltype' voor een spiritueel Leraar.

De 10 geboden uit *Exodus*, is een voorbeeld van een exoterische ethiek, van gedragsregels die bedoeld zijn voor de grote massa van de mensheid. Ze zijn helemaal niet slecht. Hoezeer zou de wereld veranderen als mensen zich daaraan hielden?

Dat geldt sterk voor het zesde gebod, "Gij zult niet doden." Laten we ons daar eens aan houden. Laten we geschillen beslechten door overleg, in plaats van oorlog. Hoeveel christelijke volkeren kozen de eeuwen door voor oorlog,

als ze hun macht wilden vergroten of 'heidenen' vernietigen? We zouden, vanuit het zesde gebod, ook geen dieren meer doden, als een daad die strijdig is met de christelijke beginselen. We zouden zeker geen bio-industrie toestaan. Het zesde gebod luidt: "Gij zult niet doden." En daar staat niet bij, dat dat alleen voor mensen geldt.

Aan de tien geboden is dus niets mis. Maar het is niet de hoogste ethiek. Het zijn exoterische, door ieder te begrijpen gedragsregels. En dat is het mooie van de *Bergrede* in het Nieuwe Testament, waar Jezus – in onze eigen woorden weergegeven – zegt, dat de wetten van Mozes uitstekend zijn voor zover ze gaan. Maar er is nog veel meer. Er is nog iets veel groters. Ja, er is nog een verhevener ethiek.[3] En vervolgens begint hij die te onderwijzen.

Zijn de apostelen historische figuren geweest of niet?

Waarschijnlijk wel. Paulus was een ingewijde, een gnosticus, schrijft H.P. Blavatsky.[4] Dat hij leefde, wordt ook door vele onderzoekers erkend. Over Petrus schrijft mevrouw Blavatsky, dat hij leefde en stierf in Babylon.[5] Johannes was ook een historisch figuur; hij was een Kabbalist.[6]

Het grote probleem met de brieven van Paulus is dat ze voor een groot deel zijn verminkt; er zijn dingen toegevoegd en weggehaald, op grond van de interpretaties van latere Christenen.[7] Maar zelfs in de brieven zoals we die nu hebben, vind je veel esoterische gedachten, zoals: "Want in Het leven wij, bewegen wij ons, en zijn wij."[8] Een prachtige uitspraak. Elders schrijft hij: "… opdat Christus gestalte in u krijgt".[9] En zo zijn er nog meer juwelen in die brieven te vinden, maar er zijn helaas ook veel uitspraken die er later bij verzonnen zijn.

Paulus was in feite meer de grondlegger van het Christendom, dan Jezus.[10] Alles wijst erop dat hij het Christendom wilde verspreiden, binnen het gehele rijk van de toenmalige Romeinen, in plaats van de leer te behouden binnen de grenzen van een bepaalde groep. Zijn grote verdienste was dat hij talloze mensen inspireerde en daarmee het Christendom over grote delen van het Romeinse rijk verspreidde.

Waren er in de beginjaren van het Christendom ook mystieke groepen die welbewust midden in de samenleving bleven werken, en zich dus niet afscheidden van hun medemensen?

Dat is een hele interessante vraag. Laten we het voorbeeld nemen van de Essenen. Zij leefden, in essentie, naar zuiver buddhistische principes. Zij vormden een kloostergroep die het gewone gezinsleven afzwoor. Maar er was wel een voortdurende aanwas van nieuwe leden, wat erop wijst dat zij voortdurend in communicatie stonden met de samenleving om hen heen. Hun voedsel kwam van de landbouwers in de omgeving. Er was uitwisseling, handel, daarvan zijn archeologische resten gevonden. Ook werden er in de nabijheid vrouwelijke gebruiksvoorwerpen gevonden: ook met vrouwen waren er contacten. Onder onderzoekers is er discussie, of ook vrouwen konden toetreden tot de orde. Ten slotte waren de Essenen, net als de Nazareners en Therapeuten, genezers, en in die functie kwamen ze natuurlijk ook onder de mensen.

Zoiets zien we eveneens in buddhistische landen: naast de monniken die gekozen hebben voor een celibatair leven, zijn er 'leke-monniken' die, midden in de samenleving staande, trachten de ethische leefregels te volgen, zo goed ze kunnen. En die ontvingen de leringen en de inspiratie van de monniken. Kortom: we moeten ons niet voorstellen dat de gnostische groepen zich volledig afscheidden. Het doel van die groepen was in het algemeen gesproken niet, alleen voor zichzelf zaligheid na te streven. Gelukkig maar. Er wordt gezegd dat de Essenen een afdeling in de stad Jeruzalem hadden. De Therapeuten zaten in een soort kolonie ten westen van Alexandrië, en gingen af en toe de stad in. Wat de Essenen en Therapeuten in die steden deden, weten we niet, maar het is goed denkbaar dat ze daar bepaalde leringen probeerden uit te dragen: dat zij hun kennis doorgaven aan belangstellenden. Dat verklaart ook, dat steeds nieuwe mensen ervoor kozen om deel te nemen aan hun religieuze gemeenschap.

Referenties

1. H.P. Blavatsky, *Isis Ontsluierd. Deel I*, p. 555-556; *Deel II,* p. 59, 129 (paginering originele Engelse editie).
2. Zie ref. 1, *Deel I*, p. 554 (originele Engelse editie).
3. *Bijbel. Mattheus* 5:17. "Denk niet dat ik gekomen ben om de Wet of de Profeten af te schaffen; ik ben niet gekomen om die af te schaffen, maar om die te vervullen."
4. Zie ref. 1, *Deel II*, p. 89-91 (originele Engelse editie); H.P. Blavatsky, *Collected Writings. Volume IV*. Wheaton, Illinois, The Theosophical Publishing House, 1981, p. 361; *Volume IX*, 1986, p. 205 (227).
5. H.P. Blavatsky, *Collected Writings. Volume XIV*. Wheaton, Illinois, The Theosophical Publishing House, 1985, p. 127.
6. Zie ref. 5, *Volume III*, 1982, p. 85; *Volume XIV*, 1985, p. 115, 123.
7. Zie ref. 5, *Volume VIII*, 1990, p. 365-366 (385); *Volume XIV*, 1985, p. 169 en voetnoot.
8. *Bijbel. Handelingen der Apostelen* 17:28.
9. *Bijbel. Brief aan de Galaten* 4:19.
10. Zie ref. 5, *Volume XIV*, 1985, p. 121-122.

Activiteiten Agenda

Online lezingen

De lezingen starten **elke woensdagavond om 19.30 uur** en zijn te volgen **via YouTube**. Op de dag van de lezing verschijnt op de homepagina: **www.blavatskyhouse.org** een melding dat er een lezing live te volgen is. Klik op deze melding en je wordt doorverwezen naar de livestream op YouTube.
Gedurende de lezing is er driemaal de gelegenheid vragen te stellen, via de chat-functie van YouTube of via de e-mail: **vragen@blavatskyhouse.org**.

Onze reeds gegeven lezingen zijn te vinden op: **youtube.com/@theosophicalsocietypointloma.**

SERIE 3 – NOVEMBER
Reïncarnatie: de verloren sleutel in het westerse denken

04 nov. – Het proces van het sterven
In de Theosofie wordt sterven niet gezien als een eindpunt. We zijn onderdeel van een eeuwigdurend proces, waarin we ons bewustzijn ontwikkelen. De dood is geen abrupt einde maar een geleidelijk, natuurlijk transformatieproces waarin de menselijke ziel verschillende innerlijke stadia door-loopt bij het loslaten van het fysieke lichaam. Ontdek hoe esoterische wijsheid kan helpen om angst voor de dood om te zetten in een dieper begrip van het leven.

11 nov. – Wat is er na de dood?
Waar verblijven we na het leven? Of: waar gaat ons bewustzijn heen na het leven? De ziel kent na het sterven een periode van rust, zuivering en verwerking in een innerlijke wereld, in bewustzijnstoestanden en sferen die wij na ons aardse leven ervaren. Leer hoe dit spirituele proces aansluit bij de cyclische wetten van de natuur.

18 nov. – Word ik weer mezelf?
Zijn we in ons volgend leven weer ons identieke zelf of niet? In deze lezing ontdekken we hoe we steeds opnieuw incarneren om ervaringen op te doen. We verkennen de relatie tussen ons eenmalig sterfelijk deel en ons onsterfelijk deel of onze spirituele identiteit, en hoe herinneringen en levenslessen worden meegenomen naar een volgend leven.

25 nov. – Reïncarnatie en karma: sleutels voor een rechtvaardige samenleving
Wijsheid omtrent karma en reïncarnatie zijn de ontbrekende schakels in het westers denken. Zij geven de mens een diepgaand inzicht in morele rechtvaardigheid en leiden tot een rechtvaardigere wereld. Het is niet toeval of willekeur wat onze toekomst bepaalt, maar onze eigen acties uit het verleden en heden bepalen ons leven en onze toekomst.

SERIE 4 – DECEMBER
Religie zonder geloof

02 dec. – De goddelijke oorsprong van de mens
Vrijwel alle mensen ervaren in hun leven wel eens momenten, die je zou kunnen omschrijven als ‘religieus besef’. Maar wat is dat eigenlijk, waar komt het vandaan en waar leidt het toe? En is het nodig om wel of niet een geloof te hebben?
In deze lezing worden de mogelijkheden van de mens

verkend om één te worden met de Bron waaruit alles voortkomt.

09 dec. – Verlossing of vrije wil?
Als mens zijn we steeds bezig om onze nog latente vermogens verder te ontwikkelen. Dat ontwikkelingsproces verloopt echter niet altijd vlekkeloos. De vraag is dan of wij daarom hulp, in de vorm van een 'verlosser', nodig hebben. Of dat wij vanuit onze menselijke waardigheid toch zelf onze verantwoordelijkheid kunnen nemen. In het laatste geval is het de vraag hoe wij dat, in samenwerking met anderen, vorm kunnen geven.

16 dec. – Bidden of meditatie?
Wat houdt bidden in? En wat houdt meditatie in? Welke verschillen en welke overeenkomsten zijn er? En wat is de verheffende werking ervan in de wereld waarin wij leven?

23 dec. – De innerlijke reis van Kerstmis tot Drie-koningen
De periode van Kerstmis tot Driekoningen staat ook wel bekend als de periode van de geboorte van het innerlijk licht. Het heeft betrekking op het succesvolle inwijdingsproces van een mens, die ervaringen opdoet in andere gebieden van bestaan, dan de gebieden waarmee de gemiddelde mens bekend is. Het eindresultaat is dat de inwijdeling zelfbewust de innerlijke Christus ervaart en zo een inspiratiebron voor zijn medemensen wordt.

Theosofische activiteiten op locatie

NOVEMBER

Leiden, zaterdag 7 november
Themabijeenkomst, toegang gratis
Universele wijsheid voor het dagelijks leven
Op zoek naar ankers voor de onrust in de wereld

Door de meer universele vermogens van je denken te leren kennen en gebruiken, kun je de achterliggende oorzaken van de heftige onrust – individueel en wereldwijd – achterhalen. Dán zie je ook steeds helderder, hoe je op een fundamentele manier aan een betere wereld kunt bijdragen. De gedachten uit de Universele Wijsheid die we hierover naar voren brengen, presenteren we niet als dogma, maar om zelf op hun waarde te onderzoeken in het dagelijks leven. De bijeenkomst bestaat uit twee lezingen; daarna wisselen we met elkaar van gedachten over de voordrachten en de vragen die bij je opkomen.
Tijd: van 14.00 tot 16.00 uur
Locatie: in de zaal van Sijthoff-Cultuur, Doezastraat 1-B, Leiden

Leiden, vrijdag 13 november
Theosofisch-filosofisch café, toegang gratis
De cyclus van leven en dood
Is er iets blijvends in de mens? Hoe ziet het stervensproces er uit? Valt er een vergelijking te maken met het proces van de geboorte?
Tijd: van 14.30 tot 15.30 uur
Locatie: Huis van de Buurt 'Op Eigen Wieken', Valkenpad 4, Leiden

Utrecht, zaterdag 14 november
Theosofisch-filosofisch café, toegang gratis
De oorzaak van alle ellende …
We leven in een turbulente tijd. Waar komt al die onrust vandaan? Waarom lijkt het geweld hand over hand toe te nemen? De directe oorzaken zijn talrijk en het wegnemen ervan lijkt geen haalbare kaart. En toch: kunnen we misschien één enkele, onderliggende oorzaak vinden, waardoor een oplossing mogelijk binnen handbereik komt?

Tijd: van 15:00 tot 16:30 uur
Locatie: buurthuis 'In de 3 Krone',
Oudegracht 227, Utrecht

Rotterdam, zaterdag 21 november
Samen in gesprek, toegang gratis

Karma: de universele wet van evenwicht

Karma is de universele wet van 'oorzaak en gevolg', en wordt ook wel de de grote wet van het dynamische evenwicht genoemd. Wat betekent dit voor ons dagelijks denken en handelen? En welke belangrijke conclusies kunnen we daaruit trekken?
Als we niet tevreden zijn met het evenwicht dat we 'zelf' gecreëerd hebben, hoe kunnen we dat evenwicht dan een ander, meer harmonieus karakter geven? Na een korte inleiding gaan we hierover met elkaar in gesprek.
Tijd: van 14:30 tot 16:00 uur; inloop vanaf 14:00 uur
Locatie: Gebouw De Heuvel,
Grotekerkplein 5, Rotterdam

DECEMBER

Leiden, vrijdag 11 december
Theosofisch-filosofisch café, toegang gratis

Waarom meditatie?

Er zijn vele vormen van meditatie. Welke vorm leidt tot meer wijsheid en tot een groeiend besef van onze eenheid met onze medemensen?
Tijd: van 14.30 tot 15.30 uur
Locatie: Huis van de Buurt 'Op Eigen Wieken',
Valkenpad 4, Leiden

Arnhem, zaterdag 12 december
Themamiddag, toegang gratis

De Esoterische achtergrond van de Universele Rechten van de Mens

Loge Arnhem organiseert voor de vijfde maal een themamiddag over de 'Esoterische achtergrond van de Universele Rechten van de Mens'. Het thema dit jaar is: Ik ben omdat wij zijn.
Tijdens deze middag gaan we in op de esoterische achtergrond van de universele rechten van de mens: hoe deze rechten verbonden zijn met de eenheid van alle leven, met de diepste essentie van ons zijn. Hoe kunnen we de eenheid van alle leven tot grondslag maken van onze samenleving? Ook onderzoeken we waarom mededogen de grondslag is van een harmonieuze samenleving, en waarom dat de meest natuurlijke manier van leven is.
Locatie: Rozet, Kortestraat 16, 6811 EP Arnhem.
Programma
12:30 – Ontvangst en welkom
13:00 – Lezing 1: Ik ben omdat wij zijn
13:45 – Lezing 2: Mededogen als levenshouding
14:15 – Pauze
14:30 – Workshop: Het leven vormgeven vanuit eenheid
15:30 – Afronding
Info en aanmelden: bij Rutger Soons via 06-43472088 of rwpsoons@gmail.com.

Utrecht, zaterdag 19 december
Samen in gesprek, toegang gratis

Praktische Spiritualiteit – Bouwen aan je levensvisie

Wat is je plaats in het leven en wat is de rol die je daarin vervult? Hoe bouw je zelfstandig aan een levensfilosofie die je in staat stelt het leven beter te begrijpen en richting te geven? We gaan op zoek naar antwoorden op deze belangrijke vragen.
Tijd: van 15:00 tot 16:30 uur
Locatie: buurthuis 'In de 3 Krone',
Oudegracht 227, Utrecht

Rotterdam, zaterdag 19 december
Samen in gesprek, toegang gratis

Zonder innerlijke vrede geen uiterlijke vrede

Het is voor velen van ons moeilijk om zich een voorstelling te maken van wat innerlijke vrede is.
Hoe doe je dat en hoe kom je los van je vooroordelen, je sympathieën of antipathieën ten opzichte van je medemensen? Hoe kun je innerlijke vrede in jezelf ontwikkelen en deze laten uitgroeien tot een kracht die doorwerkt in de wereld en bijdraagt aan vrede voor iedereen, zonder onderscheid des persoons?
Een boeiende uitdaging om samen over na te denken en gedachten en inzichten met elkaar te delen.
Tijd: van 14:30 tot 16:00 uur; inloop vanaf 14:00 uur
Locatie: Gebouw De Heuvel,
Grotekerkplein 5, Rotterdam

Lucifer®

Colofon

Redactie: Barend Voorham,
Henk Bezemer, Nico Ouwehand,
Rob Goor, Erwin Bomas, Bouke van den Noort

Eindredactie: Herman C. Vermeulen

Redactiesecretariaat: A. Kramer
T: 070-3461545
e-mail: lucifer.red@stichtingisis.org

Reacties: De redactie houdt zich het recht voor om ingekomen stukken te selecteren en in te korten.

De nummers zijn gratis te downloaden van onze website blavatskyhouse.org.

Abonnementen: kunnen op ieder gewenst tijdstip ingaan, gelden voor het hele kalenderjaar en worden automatisch verlengd, indien ze niet voor 1 december van het lopende abonnementsjaar schriftelijk zijn opgezegd. Dit is niet van toepassing op cadeau-abonnementen.

Abonnementsprijs:
Jaarabonnement € 31,00 voor 6 nummers per post verzonden.
Losse nummers per post € 9,35.
Prijswijzigingen voorbehouden,
IBAN: NL19TRIO0786911905

Uitgeverij: Stichting I.S.I.S.,
Blavatskyhuis, De Ruijterstraat 72-74,
2518 AV Den Haag, tel. 070-346 15 45
e-mail: lucifer.red@stichtingisis.org
internet: www.blavatskyhouse.org
Aanvragen van *Lucifers* kan ook via het contactformulier op deze site.
ISSN 1382-2942

© Stichting I.S.I.S.
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

BTW-nummer: 003417190B01

Stichting I.S.I.S.

De naam I.S.I.S. staat voor International Study-centre for Independent Search for truth.

Het doel van Stichting I.S.I.S. is het vormen van een kern van Universele Broederschap, door het bestuderen en verspreiden van kennis over de geestelijke achtergrond van mens en kosmos, vrij van dogmatiek.

Stichting I.S.I.S. doet dit via cursussen, lezingen, ondersteuning bij waarheids-onderzoek, het uitgeven, verkopen en uitlenen van boeken en tijdschriften, en het stimuleren van de praktische toepassing van die kennis.

Stichting I.S.I.S. is per definitie boven-religieus en boven-politiek, en ontvangt geen overheidssubsidie. Alle werkzaamheden van Stichting I.S.I.S. worden verricht op basis van vrijwilligheid. De organisatie kent geen betaalde functionarissen.

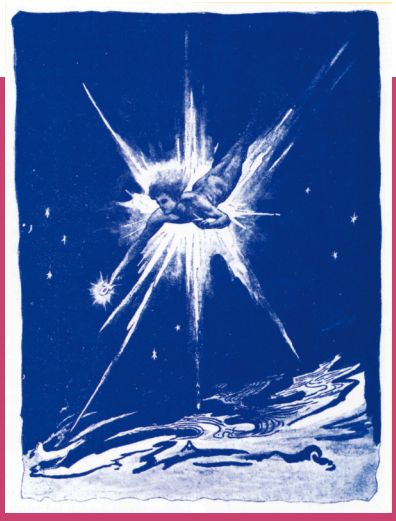
Stichting I.S.I.S. is niet verantwoordelijk voor enigerlei verklaring of mening, die in dit blad wordt gepubliceerd, tenzij dit uitdrukkelijk wordt vermeld.

Stichting I.S.I.S. is een algemeen nut beogende instelling, ANBI nummer: 50872. Zie voor de mogelijkheid om de stichting financieel te steunen: www.anbi.nl.

Stichting I.S.I.S.

Centraal in het werk van Stichting I.S.I.S. staan de volgende uitgangspunten:

1. De essentiële eenheid van al het bestaande.
2. Op grond daarvan: broederschap als feit in de natuur.
3. Respect voor ieders vrije wil (gebruikt vanuit deze gedachte van universele broederschap).
4. Respect voor ieders vrijheid de eigen levensvisie op te bouwen.
5. Ondersteuning geven bij het opbouwen en verdiepen van de eigen levensvisie en bij het toepassen ervan in de praktijk van het leven.

Waarom dit tijdschrift *Lucifer* heet

Lucifer betekent letterlijk Licht-brenger.
Iedere cultuur in Oost en West heeft zijn lichtbrengers: inspiratoren die de aanzet geven tot geestelijke groei en maatschappelijke vernieuwing. Zij stimuleren de mens tot zelfstandig denken en leven in besef van broederschap.
Altijd worden ze tegengewerkt en belasterd door de gevestigde orde. Altijd zijn er mensen die zich daardoor niet laten afschrikken en hun wijsheid onbevooroordeeld benaderen en onderzoeken.
Voor hen is dit tijdschrift bedoeld.

"... de titel die voor ons tijdschrift werd gekozen, slaat evenzeer op goddelijke ideeën als op de rebellie van de held in Miltons *Paradise Lost* ...
Wij werken voor ware Religie en Wetenschap, vóór feiten en tegen verzinsels en vooroordeel. Het is onze plicht – net als die van de natuurwetenschap – licht te werpen op natuurfeiten die tot nu toe waren gehuld in de duisternis van de onwetendheid ... Maar de natuurwetenschap is maar één aspect van Wetenschap en Waarheid. De wetenschap van de ziel en van de ethiek, oftewel de Theosofie, de kennis van goddelijke waarheid, is nog veel belangrijker ..."

(Helena Petrovna Blavatsky in het eerste nummer van *Lucifer,* september 1887)

6 nummers per jaar **jaargang 48 • nummer 5 • oktober 2026**